

**DYREKTOR
IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ
W POZNANIU**

Poznań, 13 lutego 2026 roku

UNP: 3001-26-027838

Znak sprawy: **3001-IWW1.0921.26.2025**

Pani

Anna Strzelecka-Fitt
Naczelnik
Urzędu Skarbowego
w Wągrowcu
ul. Kościuszki 19A
62-100 Wągrowiec

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Sporządzone na podstawie art. 46 i art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2026 r. , poz. 158).

Nazwa i adres kontrolowanego urzędu

3033 Urząd Skarbowy w Wągrowcu
ul. Kościuszki 19A
62-100 Wągrowiec

Naczelnik kontrolowanego urzędu

Pani Anna Strzelecka-Fitt.

Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli

Nr 37/2025 z 14 listopada 2025 r. oraz nr 40/2025 z 29 grudnia 2025 r. wydane przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.

Wpis do książki kontroli

Kontrola w trybie zwykłym wpisana pod pozycją nr 1/2025.

Koordynator kontroli – imię, nazwisko i stanowisko służbowe/stopień służbowy

Julia Rzepkowska-Szopny – główny ekspert skarbowy

Kontrolerzy – imię, nazwisko i stanowisko służbowe/stopień służbowy

1. Magdalena Stejbach – główny ekspert skarbowy
2. Julia Rzepkowska-Szopny – główny ekspert skarbowy

Data rozpoczęcia czynności kontrolnych 19 listopada 2025 r.

Data zakończenia czynności kontrolnych 23 stycznia 2026 r.

Zakres kontroli	
Przedmiot kontroli	Proces ujawniania wykroczeń skarbowych oraz prowadzenie postępowania mandatowego. Prawdliwość i terminowość reakcji organów na zawiadomienia o przestępstwie.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2025 r. do 30 czerwca 2025 r. Badaniem mogły zostać objęte również zdarzenia i dokumenty wcześniejsze lub późniejsze, gdy miały związek z przedmiotem kontroli.
Kontrolowany obszar działalności	
Zwalczanie przestępczości ekonomicznej.	
Cel kontroli	
Ocena działalności prowadzonej przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Wągrowcu w zakresie ujawniania czynów zabronionych stanowiących wykroczenia skarbowe określone w przepisach kodeksu karnego skarbowego. Analizie poddano dynamikę pozyskiwania materiału dowodowego w tym zakresie, przesłanki odstąpienia od ścigania lub odstąpienia od złożenia zawiadomienia o popełnieniu czynu zabronionego oraz szybkość przekazywania zawiadomień o popełnieniu czynu zabronionego, czy wniosków o wszczęcie postępowania przygotowawczego. Ponadto ocenie poddano szybkość wdrożenia postępowań mandatowych, w tym właściwą dynamikę podejmowanych czynności, dopuszczalnych proceduralnie działań. Ocena prawidłowości oraz terminowości reakcji Naczelnika Urzędu Skarbowego na zawiadomienia o przestępstwie skarbowym.	
Ocena skontrolowanej działalności	
Pozytywna z nieprawidłowościami.	
DOKONANE USTALENIA FAKTYCZNE	

Na podstawie ustaleń przedstawionych w niniejszym dokumencie, działania Naczelnika Urzędu Skarbowego w Wągrowcu w okresie objętym kontrolą w obszarze ujawnienia przez poszczególne komórki merytoryczne Urzędu naruszenia przez podatników/płatników przepisów prawa podatkowego stanowiących wykroczenia skarbowe oraz prowadzonych postępowań mandatowych oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Pozytywnie oceniono udział w szkoleniach pracowników z różnych komórek Urzędu w zakresie szkoleń dotyczących ujawnienia czynów zabronionych i postępowań mandatowych oraz ewidencji spraw w systemie ESKS2.

Na podstawie ewidencji, danych oraz wyjaśnień przekazanych przez Urząd ustalono, że w I półroczu 2025 r. wszystkie obowiązane komórki organizacyjne prowadziły analizę pod kątem ujawnienia czynów zabronionych. W przypadku odstąpienia od sporządzenia zawiadomienia i skierowania go do właściwego pracownika zajmującego się sprawami z zakresu Kodeksu karnego skarbowego, w prowadzonych ewidencjach wskazywano powody odstąpienia od sporządzenia doniesienia.

W zdecydowanej większości spraw, powodem tym była znikoma społeczna szkodliwość czynu (złożenie deklaracji krócej niż 14 dni po terminie, sprzedaż „0”, opóźnienie po raz pierwszy przez ostatnie

6 miesięcy). Stwierdzono również sprawy w których nastąpiło przedawnienie karalności czynu zabronionego, śmierć podatnika, bezprzedmiotowo złożone czynne żale – w sytuacji złożenia deklaracji w terminie, a w przypadku komórki SPO – złożenie korekt pokontrolnych zgodnych z ustaleniami kontroli oraz uregulowanie należnego podatku.

W Urzędzie prawidłowo i terminowo przekazywano sprawy do Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego. Stwierdzono jednak przypadek znacznej zwłoki w działaniu Organu, w zakresie analizy pod kątem zawiadomienia o ujawnieniu czynu zabronionego oraz brak przekazania sprawy do Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego oraz wyjaśnień w sprawie do Dyrektora IAS w Poznaniu, w efekcie czego doprowadzono do przedawnienia karalności czynu zabronionego.

Generalnie Organ prawidłowo oraz terminowo prowadził postępowania mandatowe. W sprawach sporządzono adnotacje, na okoliczność przeprowadzonego postępowania mandatowego, w których zawarto m.in. informacje o sytuacji majątkowej oraz rodzinnej sprawcy. Adnotacje opatrzone były podpisem osoby prowadzącej sprawę oraz sprawcy czynu.

Ponadto, w aktach sprawy znajdowały się podpisane przez wezwane osoby „pouczenia dla sprawcy wykroczenia skarbowego ukaranego mandatem karnym”. Wymierzone kwoty mandatów dostosowane były do sytuacji majątkowej ukaranego i nie były zbyt uciążliwe.

Mandaty zostały wystawione przez osoby uprawnione oraz prawidłowo sporządzone. Wszystkie skontrolowane mandaty zarejestrowano w systemie ESKS2 w dniu ich wystawienia.

W jednej ze spraw doszło do przedawnienia karalności czynu z winy Urzędu. Na powyższe miało wpływ przystąpienie ze zwłoką do egzekwowania brakującego zeznania podatkowego oraz postępowania mandatowego. Ponadto stwierdzono zwłokę w działaniu US w trakcie prowadzenia czynności mandatowych.

W czterech sprawach stwierdzono opóźnienia w przystępowaniu do analizy sprawy pod kątem ujawnienia czynów zabronionych.

W jednej ze spraw organ ukarał podatnika za złożenie po terminie JPK_VAT za 29 okresów, podczas gdy 2 z nich złożono w terminie.

W opinii kontrolerów na powyższe miało wpływ naruszenie „zasady dwóch par oczu”, ponieważ w ww. sprawie ten sam pracownik zajmował się ujawnieniem czynów zabronionych oraz prowadził postępowanie mandatowe, a opisany błąd pojawił się już na etapie sporządzenia zawiadomienia o ujawnieniu czynu zabronionego. Dalej poprzez kopiowanie, błąd ten powielono, co potwierdził Naczelnik w złożonych wyjaśnieniach.

W Urzędzie poprawnie stosowano przepis art. 16 Kodeksu karnego skarbowego, dotyczący instytucji czynnego żalu. Organ w następstwie powyższego dokonał dalszej analizy i rozpoznał sprawy rozstrzygając o odstąpieniu od złożenia zawiadomienia o popełnieniu czynu zabronionego z uwagi na wystąpienie innych negatywnych przesłanek procesowych, w tym przypadku art. 17 § 1 pkt 3 Kodeksu postępowania karnego (znikoma społeczna szkodliwość czynu). Poprawnie stosowano również przepis art. 16a Kodeksu karnego skarbowego wyłączający karanie, gdyż podatnicy w wyniku kontroli podatkowych złożyli prawnie skuteczne korekty deklaracji oraz uiszcili wymagalną należność publicznoprawną powiązaną z popełnionym czynem zabronionym, jeżeli było to wymagane. Rzetelnie sprawdzano, czy spełnione zostały przesłanki wymienione w art. 16 i art. 16a Kodeksu karnego skarbowego.

Również pozytywnie z nieprawidłowościami oceniono reakcję Kierownika Jednostki, na wpływające do Urzędu informacje zewnętrzne.

Na podstawie skontrolowanych zawiadomień, nie stwierdzono przypadków informujących o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego, w postaci przestępstwa skarbowego. W analizowanych sprawach prawidłowo zdiagnozowano negatywne przesłanki procesowe, wynikające z art. 17 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego.

W odpowiedzi na informacje sygnałne Naczelnik wysyłał do nadawców pisma informujące o przyjęciu ich zgłoszeń oraz prowadzeniu dalszej analizy zawiadomienia, którą rzeczywiście prowadzono.

W jednym przypadku uznano, że właściwą reakcją Naczelnika na otrzymane zgłoszenie powinna być analiza sprawy zgodnie z Wytycznymi i skierowania jej do załatwienia zgodnie z właściwością rzeczową do Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego.

Procedury wewnętrzne oraz organizacja pracy US w Wągrowcu

Organizacja Urzędu Skarbowego w Wągrowcu została określona regulaminem organizacyjnym nadanym Zarządzeniem Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu Nr 77/2024 z dnia 21 sierpnia 2024 r. (obowiązującym do 31 maja 2025 r.) oraz regulaminem organizacyjnym nadanym Zarządzeniem Nr 51/2025 z dnia 28 maja 2025 r. (obowiązuje do nadal).

1. Proces ujawniania wykroczeń skarbowych oraz prowadzenie postępowania mandatowego

Z dniem 1 stycznia 2023 r., w związku z wejściem w życie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 października 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wyznaczenia organów Krajowej Administracji Skarbowej do wykonywania niektórych zadań Krajowej Administracji Skarbowej oraz określenia terytorialnego zasięgu ich działania (Dz. U. z 2022 r., poz. 2281), na terenie województwa wielkopolskiego Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce został organem wyznaczonym do:

- prowadzenia postępowań przygotowawczych i do występowania w postępowaniach przed sądem w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe określone w ustawie Kodeks karny skarbowy oraz
- w sprawach o przestępstwa określone w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Ponadto, Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce przejął również do prowadzenia postępowania przygotowawczego oraz wstąpił w prawa i obowiązki dotychczasowych naczelników urzędów skarbowych województwa wielkopolskiego właściwych do występowania przed sądem w sprawach niezakończonych przed dniem 1 stycznia 2023 r.

Bez zmian pozostało natomiast uprawnienie naczelników urzędów skarbowych, jako finansowych organów postępowania przygotowawczego, do realizowania zadania w zakresie prowadzenia postępowań mandatowych w sprawach o wykroczenia skarbowe.

W celu ujednolicenia działań podejmowanych w urzędach skarbowych województwa wielkopolskiego, Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu wydał „(...)”. Powyższe Wytyczne wraz z załącznikiem „(...)”, stanowią załącznik do Zarządzenia (...) Dyrektora IAS w Poznaniu z dnia 17 stycznia 2023 r. Zarządzenie to weszło w życie z dniem podpisania tj. 17 stycznia 2023 r. i zostało uchylone z dniem wejścia w życie Zarządzenia nr (...) Dyrektora IAS w Poznaniu z dnia 17 października 2023 r. „(...)” (zwane dalej Wytycznymi). Wytyczne te zostały zastąpione Wytycznymi o tej samej nazwie, wprowadzonym załącznikiem do Zarządzenia Nr (...) Dyrektora IAS w Poznaniu z dnia 22 kwietnia 2025 r. (obowiązują od 22 kwietnia 2025 r. do nadal).

Przedmiotowe zmiany dotyczą, w szczególności uszczegółowienia dokonywanej oceny w podatku dochodowym od osób fizycznych, wpłacania po ustawowym terminie podatków przy rozważaniu odstąpienia od ścigania lub złożenia zawiadomienia z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynu. Ponadto załączono do Wytycznych, jako załącznik nr 2 (...) do Naczelnika WUCS w Poznaniu. Jednocześnie wskazano, że zawiadomienia dotyczące czynów polegających na uszczupleniu należności publicznoprawnych, w szczególności z art. 57 § 1 i art. 77 ustawy z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 633 w brzmieniu obowiązującym w kontrolowanym okresie – dalej Kks) dodatkowo powinny zawierać informację o zgłoszeniu przez płatnika danych osób wyznaczonych zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 31 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 111 ze zm., w brzmieniu obowiązującym w kontrolowanym okresie – dalej Op).

Do zadań komórek organizacyjnych US w Wągrowcu, z wyłączeniem Pionu Wsparcia należało (do nadal): prowadzenie postępowań mandatowych w sprawach o wykroczenia (§ 10 ust. 2 pkt 1 regulaminu z 2025 r.; § 9 ust. 5 pkt 1 regulaminu z 2024 r.).

Do zadań wszystkich pracowników należało (do nadal): sporządzanie wniosków do właściwego naczelnika urzędu wyznaczonego do prowadzenia postępowań przygotowawczych lub właściwego naczelnika urzędu celno-skarbowego o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o przestępstwo skarbowe lub przestępstwo oraz o wykroczenie skarbowe, jeżeli sprawa podlegała rozpoznaniu na zasadach ogólnych; informowanie właściwej komórki organizacyjnej Urzędu Skarbowego o ujawnieniu transakcji, co do których zachodzi podejrzenie, że mają związek z popełnieniem przestępstwa, o którym mowa w art. 299 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 383 ze zm., w brzmieniu obowiązującym w kontrolowanym okresie – dalej Kk); (§ 10 ust. 1 pkt 11 i 12 regulaminu z 2025 r.; § 9 ust. 1 pkt 12 i 13 regulaminu z 2024 r.).

Z kolei w § 2 Zarządzenia (...) Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu w sprawie wprowadzenia Wytycznych z dnia 17 stycznia 2023 r., zobowiązano Naczelników niewyznaczonych urzędów skarbowych województwa wielkopolskiego do tego, by w kierowanych przez nich urzędach uchylili wewnętrzne procedury postępowania regulujące materię objętą Wytycznymi. Jak ustalono, w Urzędzie Skarbowym w Wągrowcu, Wewnętrzną Procedurą Postępowania (...) z (...), Naczelnik Urzędu Skarbowego w Wągrowcu uchylił wewnętrzną procedurę postępowania w ww. zakresie z dnia 25 lipca 2018 r., nr (...).

Ponadto w § 4 Procedury nr (...) wskazano, że prowadzenie postępowania mandatowego powierzono: komórce ds. wierzycielskich, komórce ds. podatków, komórce ds. analiz, komórce ds. obsługi.

W nawiązaniu do postanowień ogólnych Wytycznych, celem ich wprowadzenia było ujednolicenie działań podejmowanych w urzędach skarbowych województwa wielkopolskiego w związku z ujawnieniem czynów zabronionych w toku wykonywania obowiązków służbowych, odstępowaniem od ścigania oraz składaniem zawiadomień o podejrzeniu popełnienia czynów zabronionych.

Przedmiotowe Wytyczne ustalają tryb i zasady postępowania przez Naczelników niewyznaczonych urzędów skarbowych w zakresie:

- ujawniania naruszenia przepisów prawa podatkowego;
- odstępowania od złożenia zawiadomień o podejrzeniu popełnienia wykroczenia skarbowego lub przestępstwa skarbowego;

- stosowania instytucji określonych w art. 16 Kks (czynny żal), art. 16a Kks – (skuteczna korekta deklaracji podatkowej lub księgi) oraz instytucji „prawo do popełnienia błędu”;
- prowadzenia postępowań mandatowych w sprawach o wykroczenia skarbowe;
- składania do Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań – Jeżyce oraz innych organów ścigania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia czynów zabronionych w sprawach o wykroczenia skarbowe i przestępstwa skarbowe oraz przestępstwa określone w ustawie o rachunkowości.

W Rozdziale 3 Wytycznych dotyczącym odpowiedzialności wskazano, że Naczelnik niewyznaczonego urzędu skarbowego odpowiada za nadzór nad przestrzeganiem zapisów Wytycznych przez podległych pracowników. Z kolei Zastępca Naczelnika oraz Kierownik komórki organizacyjnej niewyznaczonego urzędu skarbowego odpowiadają za nadzór nad przestrzeganiem zapisów Wytycznych przez podległych pracowników, w zakresie w jakim zapisy Wytycznych dotyczą zadań wykonywanych w podległym pionie organizacyjnym lub komórce organizacyjnej.

Natomiast pracownicy odpowiadają za przestrzeganie zapisów Wytycznych, w zakresie w jakim zapisy Wytycznych dotyczą realizowanych przez nich zadań.

Za prawidłowe funkcjonowanie i realizację zadań objętych tematyką kontrolną przez komórki merytoryczne w kontrolowanym okresie odpowiedzialni byli:

L.p.	Komórka organizacyjna	Imię i nazwisko	Stanowisko służbowe	Wykonywane zadania	Osoba sprawująca bezpośredni nadzór
1.	SOB	(...)	(...)	- ujawnianie wykroczeń skarbowych, - prowadzenie postępowania mandatowego	(...)
2.		(...)	(...)	ujawnianie wykroczeń skarbowych	
3.		(...)	(...)	ujawnianie wykroczeń skarbowych	
4.		(...)	(...)	ujawnianie wykroczeń skarbowych	
5.		(...)	(...)	ujawnianie wykroczeń skarbowych	
6.		(...)	(...)	ujawnianie wykroczeń skarbowych	
7.		(...)	(...)	ujawnianie wykroczeń skarbowych	
8.		(...)	(...)	ujawnianie wykroczeń skarbowych	
9.	SKA	(...)	(...)	- ujawnianie wykroczeń skarbowych, - prowadzenie postępowania mandatowego	(...)

10.	SPO	(...)	(...)	- ujawnianie wykroczeń skarbowych, - prowadzenie postępowania mandatowego	(...)
11.		(...)	(...)	ujawnianie wykroczeń skarbowych	
12.	SEW	(...)	(...)	- ujawnianie wykroczeń skarbowych, - prowadzenie postępowania mandatowego	(...)

Z danych zaprezentowanych w powyższej tabeli wynika, że w kontrolowanym okresie w US w Wągrowcu 12 osób zajmowało się ujawnianiem wykroczeń skarbowych (w tym 8 pracowników SOB, 2 pracowników SPO, po 1 pracowniku z komórek: SKA i SEW). Za prowadzenie postępowania mandatowego odpowiadało 4 pracowników (po 1 osobie z komórki: SEW, SPO, SKA, SOB), którzy jednocześnie zajmowali się ujawnianiem wykroczeń skarbowych.

Bezpośredni nadzór nad wykonywaniem ww. zadań przez wskazanych pracowników sprawowali kierownicy ww. komórek organizacyjnych. Natomiast nadzór pośredni nad prawidłowością wykonywanych zadań sprawował Naczelnik Urzędu Skarbowego w Wągrowcu¹.

Za rejestrację danych w systemach informatycznych, w odniesieniu do postępowań mandatowych w kontrolowanym okresie, odpowiedzialnych było 4 pracowników (po 1 z komórek: SOB, SEW, SKA, SPO):

L.p.	Imię i nazwisko	Stanowisko służbowe	Komórka organizacyjna	SI ESKS2	Póltax
1.	(...)	(...)	SOB	Rejestr RMW/EMS	tak
2.	(...)	(...)	SEW	Rejestr RMW/EMS	tak
3.	(...)	(...)	SKA	Rejestr RMW/EMS	tak
4.	(...)	(...)	SPO	Rejestr RMW/EMS	tak

Ustalono, że w I półroczu 2025 r. 4 pracowników różnych komórek, zajmujących się sprawami z zakresu Kks uczestniczyło w następujących szkoleniach:

Pracownik	Temat szkolenia	Termin szkolenia
(...)	Szkolenie ESKS - nowa wersja (online)	28.02.2025 r.
	Szkolenie stacjonarne w US w Złotowie	7.05.2025 r.
	Wytyczne w obszarze karnym (mandatowym) - aktualizacja w zakresie (online)	26.05.2025 r.
	Szkolenie ESKS - nowa wersja (online)	28.02.2025 r.

¹ W US w Wągrowcu nie funkcjonowało w badanym okresie (do nadal) stanowisko Zastępcy Naczelnika.

(…)	Szkolenie dla użytkowników ESKS urzędów niewyznaczonych na Ms Teams	12.03.2025 r.
	Szkolenie stacjonarne w US w Złotowie	7.05.2025 r.
	Wytyczne w obszarze karnym (mandatowym) - aktualizacja w zakresie (online)	26.05.2025 r.
(…)	Wytyczne w obszarze karnym (mandatowym) - aktualizacja w zakresie (online)	26.05.2025 r.
(…)	Szkolenie ESKS - nowa wersja (online)	28.02.2025 r.
	Nadzór nad rzetelnością, prawidłowością i terminowością wprowadzania danych do systemu informatycznego ESKS 2 w ramach postępowań mandatowych prowadzonych w urzędach skarbowych niewyznaczonych woj. Wielkopolskiego	17.04.2025 r.
	Wytyczne w obszarze karnym (mandatowym) - aktualizacja w zakresie (online)	26.05.2025 r.

Na podstawie wyjaśnień Urzędu ustalono, że w I półroczu 2025 r. organizacja pracy w poszczególnych komórkach w odniesieniu do badanego obszaru, prezentowała się następująco:

Komórka SEW:

Dokonywała ujawnienia przypadków naruszenia przepisów prawa podatkowego na bieżąco, w wyniku codziennych obowiązków służbowych polegających na analizie kart kontowych podatników oraz generowanych z systemu Poltax 2B Plus raportów przypisów i odpisów (...). Z uwagi na częstotliwość ich generowania, przedmiotowe raporty nie były drukowane/zapisywane. Zaległości były poddawane codziennej analizie.

Komórka SOB:

Analizowano raporty z systemu e-Orus - wykaz niezłożonych deklaracji VAT-7 w poszczególnych okresach. Analiza odbywała się raz w miesiącu wobec podatników rozliczających się miesięcznie oraz raz na kwartał wobec podatników rozliczających się kwartalnie.

Ponadto, analizowano raport z WRO-System udostępniany przez Ministerstwo Finansów, zawierający dane podatników wytypowanych do ukarania w związku ze złożonymi deklaracjami po terminie. Analizę prowadzono raz na kwartał.

Komórka SPO:

W komórce SPO w I półroczu 2025 r. zakończono 8 kontroli podatkowych. Ich wynik, również w zakresie ujawnienia naruszenia przepisów prawa podatkowego, był na bieżąco analizowany na stanowisku ds. orzecznictwa podatkowego. W tym przypadku nie generowano dodatkowych raportów.

W przypadku prowadzonych czynności sprawdzających w zakresie odpłatnego zbycia nieruchomości przed upływem 5 lat od daty nabycia, 19 maja 2025 r. wykonano raport wskazań kontrolnych z Centralnego Rejestru Czynności Majątkowych (CRCM). Został on wykonany w celu analizy oraz wyodrębnienia podatników, którzy nie złożyli obowiązkowego zeznania podatkowego PIT-39 za 2024 r. Przedmiotowy raport jest generowany raz w roku, po upływie terminu do złożenia zeznania podatkowego za poprzedni rok.

Komórka SKA:

W przypadku przeprowadzonych czynności sprawdzających z wynikiem pozytywnym, pracownik komórki SKA dokonywał analizy pod kątem możliwości ukarania podatnika. Jeżeli wystąpiły takie przesłanki sprawę przekazywano do pracownika wyznaczonego do prowadzenia postępowań mandatowych.

Na podstawie ewidencji, danych oraz wyjaśnień przekazanych przez Urząd ustalono, że w I półroczu 2025 r.:

- Skierowano do wyznaczonego Urzędu Skarbowego Poznań - Jeżyce 6 spraw, w tym 3 z komórki SPO, 1 z SOB, 2 z SEW.
- Nie skierowano zawiadomień do Naczelnika UCS lub innego organu ścigania.
- Odstąpiono od sporządzenia doniesienia karnego w 165 przypadkach, w tym w komórce:
SOB – w 102 przypadkach,
SKA - w 57 przypadkach,
SEW – w 4 przypadkach,
SPO – w 2 przypadkach².

W prowadzonych ewidencjach wskazywano powody odstąpienia od sporządzenia doniesienia.

W zdecydowanej większości spraw, powodem tym była znikoma społeczna szkodliwość czynu (złożenie deklaracji krócej niż 14 dni po terminie, sprzedaż „0”, opóźnienie po raz pierwszy przez ostatnie 6 miesięcy. Stwierdzono również sprawy w których nastąpiło przedawnienie karalności czynu zabronionego, śmierć podatnika, bezprzedmiotowo złożone czynne żale – w sytuacji złożenia deklaracji w terminie, a w przypadku komórki SPO – złożenie korekt pokontrolnych zgodnych z ustaleniami kontroli oraz uregulowanie należnego podatku.

- Zgodnie z wyjaśnieniami Naczelnika, w 1 sprawie z winy Urzędu doszło do przedawnienia sprawy pod kątem możliwości ukarania sprawcy za czyny zabronione³. Z uwagi na zbyt krótki okres do przedawnienia karalności czynu, odstąpiono od przekazania sprawy do wyznaczonego US (opis sprawy w dalszej części niniejszego dokumentu).
- Do postępowania mandatowego skierowano łącznie 25 spraw, w tym:

Lp.	Komórka organizacyjna Urzędu kierująca sprawą do postępowania mandatowego	Rodzaj czynu zabronionego stanowiącego wykroczenie skarbowe	Ilość wniosków skierowanych do postępowania mandatowego
1.	SEW	Uporczywe niewpłacanie podatku w terminie – art. 57 § 1 w zw. z art. 6 § 2 kks (VAT)	1
		Niewpłacanie w ustawowym terminie zaliczek na podatek dochodowy (PIT-4) – art. 77 § 3 w zw. z art. 6 § 2 kks	2
	SOB	Złożenie po terminie zeznania PIT-28 Art. 56 § 4 KKS	3
		Złożenie po terminie DSF-1 Art. 56 § 4 KKS	1

² Dotyczy 2 podatników i 51 okresów podatkowych.

³ Dotyczy sprawy (...), NIP (...).

2.		Złożenie po terminie JPK_V7M Art. 56 § 4 w zb. art. 61a § 3 w zw z art. 7 § 1 w zw. z art. 6 § 2 KKS	13
		Złożenie po terminie deklaracji PCC-3 Art. 56 § 4 w zw. z art. 6 § 2 KKS	3
3.	SKA	Podanie przez podatnika nieprawdy w złożonych deklaracjach art. 56 § 3 w zb. z art. 61a § 2 w zw. z art. 7 kks	2

- W badanym okresie nałożono 26 mandatów karnych: 20 w komórce SOB, 6 w komórce SEW.

W zakresie ilości i skuteczności prowadzonych postępowań mandatowych Naczelnik Urzędu Skarbowego w Wągrowcu wskazał⁴:

- komórka SPO - w badanym okresie zakończono 8 kontroli podatkowych. Do końca I półrocza 2025 r., dokonano analizy 5 pod kątem zawiadomienia z Kks. W przypadku 3 spraw ujawniono przestępstwa skarbowe (ze względu na wysokość uszczuplenia) i w związku z tym, skierowano zawiadomienia do Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego. Natomiast w stosunku do 2 kontroli, zostały złożone prawnie skuteczne korekty deklaracji podatkowych, uwzględniające stwierdzone nieprawidłowości oraz wpłacono kwotę uszczuplonego podatku wraz z odsetkami. W sprawach tych odstąpiono od sporządzenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego.
Z kolei postępowania mandatowe w zakresie odpłatnego zbycia nieruchomości przed upływem 5 lat od daty nabycia, w badanym okresie przeprowadzono na podstawie analizy raportu sporządzonego 19 maja 2025 r., a do ich prowadzenia przystąpiono w II półroczu 2025 r. Ustalono, że na dzień złożonych wyjaśnień⁵, przeprowadzono 3 postępowania mandatowe w powyższym zakresie.
- komórka SEW - w związku z długotrwałą nieobecnością (w okresie od (...) 2025 r. do (...) 2025 r.), pracownika tej komórki wyznaczonego do prowadzenia postępowań mandatowych oraz z uwagi na spiętrzenie zadań przypadających do realizacji w I półroczu, większość postępowań mandatowych przesunięto do realizacji na II półroczu 2025 r. Na dzień udzielenia odpowiedzi, w komórce SEW nałożono 9 mandatów, 4 sprawy przekazano do US Poznań-Jeżyce, natomiast 7 spraw pozostawało w toku.
- komórka SOB – w Referacie przeprowadzono w I półroczu 2025 r. 30 postępowań mandatowych. Nałożono 20 mandatów, w 9 przypadkach odstąpiono od nałożenia mandatu, a 1 sprawę przekazano do Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań - Jeżyce.
- komórka SKA – nie prowadziła postępowań mandatowych w badanym okresie.

1.1 Opis próby:

Do kontroli wytypowano sprawy na podstawie przesłanych przez Organ zestawień, ewidencji. Do wyboru próby kontrolnej zastosowano jako podstawowe kryterium czynnik losowy lub kryterium przedmiotowe (np. kwalifikacja prawna czynu, podstawa prawna odstąpienia) w każdej z grup spraw poddanych kontroli.

⁴ Wyjaśnienia Naczelnika US z 28 listopada 2025 r.

⁵ Tj. na dzień 28 listopada 2025 r.

I Zawiadomienia, które w I półroczu 2025 r. skierowano do wyznaczonego urzędu skarbowego US Poznań-Jeżyce:

1. Podmiot: (...), NIP (...)
2. Podmiot: (...), NIP (...)
3. Podmiot: (...), NIP (...)

II Sprawa w której doszło do przedawnienia

1. Podmiot: (...), NIP (...)

III Mandaty karne wystawione w I półroczu 2025 r.:

1. mandat nr: (...)
2. mandat nr: (...)
3. mandat nr: (...)
4. mandat nr: (...)
5. mandat nr: (...)
6. mandat nr: (...)

IV Odstąpienia od ścigania, odstąpienia od przeprowadzenia postępowania mandatowego lub odstąpienia od złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego przez Naczelnika niewyznaczonego urzędu skarbowego w I półroczu 2025 r.

Sprawy SPO:

1. Podmiot: (...), NIP (...)
2. Podmiot: (...), NIP (...)

Sprawy SKA:

3. Podmiot: (...), NIP (...)
4. Podmiot: (...), NIP (...)

Sprawy SEW:

5. Podmiot: (...), NIP (...)
6. Podmiot: (...), NIP (...)

Sprawy SOB:

7. Podmiot: (...), NIP (...)
8. Podmiot: (...), NIP (...)
9. Podmiot: (...), NIP (...)
10. Podmiot: (...), NIP (...)
11. Podmiot: (...), NIP (...)
12. Podmiot: (...), NIP (...)

1.2 Ustalenia szczegółowe:

1.2.1 Regulacje prawne

- Art. 53. [Przestępstwo i wykroczenie skarbowe]
- § 2. Przestępstwo skarbowe jest to czyn zabroniony przez kodeks pod groźbą kary grzywny w stawkach dziennych, kary ograniczenia wolności lub kary pozbawienia wolności.

§ 3. Wykroczenie skarbowe jest to czyn zabroniony przez kodeks pod groźbą kary grzywny określonej kwotowo, jeżeli kwota uszczuplonej lub narażonej na uszczuplenie należności publicznoprawnej albo wartość przedmiotu czynu nie przekracza pięciokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia w czasie jego popełnienia. Wykroczeniem skarbowym jest także inny czyn zabroniony, jeżeli kodeks tak stanowi.

- Art. 6. [Jedność czynu]

§ 1. Ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo skarbowe albo tylko jedno wykroczenie skarbowe.

§ 2. Dwa lub więcej zachowań, podjętych w krótkich odstępach czasu w wykonaniu tego samego zamiaru lub z wykorzystaniem takiej samej sposobności, uważa się za jeden czyn zabroniony; w zakresie czynów zabronionych polegających na uszczupleniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej za krótki odstępek czasu uważa się okres do 6 miesięcy.

- Art. 44. [Przedawnienie przestępstwa skarbowego]

§ 1. Karalność przestępstwa skarbowego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat:

1) 5 - gdy czyn stanowi przestępstwo skarbowe zagrożone karą grzywny, karą ograniczenia wolności lub karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 3 lat;

2) 10 - gdy czyn stanowi przestępstwo skarbowe zagrożone karą pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata.

§ 2. Karalność przestępstwa skarbowego polegającego na uszczupleniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej ustaje także wówczas, gdy nastąpiło przedawnienie tej należności.

§ 3. W wypadkach przewidzianych w § 1 lub § 2 bieg przedawnienia przestępstwa skarbowego polegającego na uszczupleniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej rozpoczyna się z końcem roku, w którym upłynął termin płatności tej należności. Jeżeli sprawca przestępstwa skarbowego dopuścił się uszczuplenia lub narażenia na uszczuplenie należności celnej, bieg jego przedawnienia rozpoczyna się z dniem, w którym powstał dług celny; jeżeli nie jest możliwe określenie dnia powstania długu celnego, bieg przedawnienia przestępstwa skarbowego rozpoczyna się z dniem najwcześniejszym, w którym istnienie długu celnego zostało ustalone.

§ 4. W wypadkach przewidzianych w § 1 lub § 2, jeżeli dokonanie przestępstwa skarbowego zależy od nastąpienia określonego w kodeksie skutku, bieg przedawnienia rozpoczyna się od czasu, gdy skutek nastąpił.

§ 6. W razie uchylenia prawomocnego orzeczenia przedawnienie biegnie od dnia wydania orzeczenia w tym przedmiocie, chyba że karalność przestępstwa skarbowego już ustała.

§ 7. Przedawnienie nie biegnie, jeżeli przepis ustawy nie pozwala na wszczęcie lub dalsze prowadzenie postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe.

- Art. 51. [Przedawnienie wykroczenia skarbowego]

§ 1. Karalność wykroczenia skarbowego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok. Przepisy art. 44 § 2-4 i 6-7 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Jeżeli w okresie przewidzianym w § 1 wszczęto postępowanie przeciwko sprawcy, karalność popełnionego przez niego wykroczenia skarbowego ustaje z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu.

§ 3. Orzeczona kara lub środek karny wymieniony w art. 47 § 2 pkt 2 i 3 nie podlega wykonaniu, jeżeli od daty uprawomocnienia się orzeczenia upłynęły 3 lata.

§ 4. Środka zabezpieczającego określonego w art. 47 § 3 nie można wykonać, jeżeli od uprawomocnienia się orzeczenia upłynęły 3 lata.

- art. Art. 118 § 1 [Organy postępowania przygotowawczego]

organami postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe są m.in. naczelnik urzędu skarbowego, naczelnik urzędu celno-skarbowego, Szef Krajowej Administracji Skarbowej.

- Art. 133 § 1 [Kompetencje organów finansowych]

Postępowanie przygotowawcze prowadzą:

1) naczelnik urzędu celno-skarbowego - w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe określone w art. 54 § 1, art. 55 § 1, art. 56 § 1, art. 62 § 2 i 2a, art. 63-68, art. 69 § 1, 3 i 4, art. 69a-70, art. 73-73a, art. 75a-75c, art. 76 § 1 i 2, art. 77 § 1, art. 78 § 1, art. 85-95, art. 96 § 1, art. 97-106k, art. 107-110b i art. 111 § 1 oraz w sprawach ujawnionych w zakresie swojego działania przez naczelnika urzędu celno-skarbowego określonych w art. 54 § 2 i 3, art. 55 § 2 i 3, art. 56 § 2-4, art. 56a, art. 56b, art. 57 § 1, art. 60-61, art. 62 § 1 i 3-5, art. 69 § 2, art. 71, art. 72, art. 75, art. 76 § 3, art. 77 § 2 i 3, art. 78 § 2 i 3, art. 80, art. 80a, art. 81-83, art. 84 § 1, art. 106l i art. 106ł;

2) naczelnik urzędu skarbowego - w sprawach o pozostałe przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe;

3) Szef Krajowej Administracji Skarbowej - w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe ujawnione w zakresie swojego działania, jeżeli nie przekaze ich organom wskazanym w pkt 1 lub 2.

§ 2. Organy, o których mowa w § 1, mogą wszcząć postępowanie przygotowawcze w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe nienależące do ich właściwości; po zabezpieczeniu dowodów przekazują sprawę do dalszego prowadzenia właściwemu organowi.

§ 3. Organy, o których mowa w § 1, informują o wszczęciu i prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe właściwe organy podatkowe lub celne, jeżeli podejrzenie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia wiąże się z niewykonaniem zobowiązania podatkowego lub powstaniem długu celnego.

1.2.2 Prawidłowość i terminowość przekazywania spraw do Naczelnika wyznaczonego urzędu

Zgodnie z Wytycznymi:

- (...);
- (...);
- (...);
- (...);
- (...);
- (...).

Dla celów kontroli przyjęto, że użyte w Wytycznych określenie „niezwłocznie” i „bez zbędnej zwłoki” oznaczają w terminie 30 dni od dnia ujawnienia czynu zabronionego, a jeżeli prowadzone było postępowanie mandatowe – w terminie 30 dni od dnia, w którym stało się oczywiste, że postępowanie nie zostanie zakończone nałożeniem kary grzywny w drodze mandatu karnego.

Próba objęto 3 sprawy, które przekazano do Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce w związku: z ujawnieniem czynu zabronionego zakwalifikowanego wstępnie jako wykroczenie skarbowe i brakiem

zakończenia postępowania mandatowego (1 sprawa)⁶; w związku z ujawnieniem przestępstwa skarbowego (2 sprawy)⁷.

W sprawie I.1 ujawniono popełnieniu czynu zabronionego w postaci złożenia po ustawowym terminie plików JPK_V7M za okres od stycznia do grudnia 2023 r. oraz od stycznia do listopada 2024 r. Brakujące dokumenty podatnik złożył:

Okres	Termin złożenia/Data popełnienia czynu	Data złożenia
1/2023	27.02.2023/28.02.2023	(...)2025 r.
2/2023	27.03.2023/28.03.2023	(...)2025 r.
3/2023	25.04.2023/26.04.2023	(...)2024 r.
4/2023	25.05.2023/26.05.2023	(...)2024 r.
5/2023	26.06.2023/27.06.2023	(...)2024 r.
6/2023	25.07.2023/26.07.2023	(...)2024 r.
7/2023	25.08.2023/26.08.2023	(...)2024 r.
8/2023	25.09.2023/26.09.2023	(...)2025 r.
9/2023	25.10.2023/26.10.2023	(...)2024 r.
10/2023	27.11.2023/28.11.2023	(...)2024 r.
11/2023	27.12.2023/28.12.2023	(...)2024 r.
12/2023	25.01.2024/26.01.2024	(...)2024 r.
1/2024	26.02.2024/27.02.2024	(...)2024 r.
2/2024	25.03.2024/26.03.2024	(...)2025 r.
3/2024	25.04.2024/26.03.2024	(...)2024 r.
4/2024	27.05.2024/28.05.2024	(...)2024 r.
5/2024	25.06.2024/26.06.2024	(...)2024 r.
6/2024	25.07.2024/26.07.2024	(...)2024 r.
7/2024	26.08.2024/27.08.2024	(...)2025 r.
8/2024	25.09.2024/26.09.2024	(...)2025 r.
9/2024	25.10.2024/26.10.2024	(...)2025 r.
10/2024	25.11.2024/26.11.2024	(...)2025 r.
11/2024	27.12.2024/28.12.2024	(...)2025 r.

Termin przedawnienia karalności czynu: 27 grudnia 2025 r.

Kontrolerzy ustalili, że do postępowania mandatowego przystąpiono 10 marca 2025 r. wysyłając wezwanie do sprawcy, z terminem do stawienia się w siedzibie urzędu wyznaczonym na (...) 2025 r. Z uwagi na brak reakcji podatnika, (...) 2025 r. skierowano kolejne wezwanie do sprawcy, z terminem wyznaczonym na (...) 2025 r. Podatnik skontaktował się z urzędem wysyłając sms (...) 2025 r., w którym powiadomił, że nie stawi się w urzędzie z powodu choroby. W odpowiedzi na powyższe w tym samym dniu Organ wysłał wiadomość zwrotną określającą nowy termin – (...) 2025 r. Na powyższe sprawca nie udzielił odpowiedzi.

Na pytanie odnośnie zwłoki w działaniu organu dotyczącej podjęcia postępowania mandatowego, Naczelnik Urzędu Skarbowego w Wągrowcu wskazał⁸, że obowiązki związane z prowadzeniem spraw mandatowych zostały przydzielone pracownikowi jako dodatkowe zadanie do zakresu czynności. Postępowanie mandatowe zostało wszczęte dopiero w marcu 2025 r., ponieważ pracownik zajmujący

⁶ Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr I.1.

⁷ Sprawy opisane w próbie do kontroli pod nr I.2 i I.3.

⁸ W piśmie z 17 grudnia 2025 r.

się postępowaniami mandatowymi, odpowiada również za obsługę bieżącą podatników na sali obsługi. Wskazano, że pracownik ten w 2024 r. przeprowadził jedenaście postępowań w sprawie o nałożenie mandatów. Od 1 stycznia do 5 marca 2025 r. nałożył 10 mandatów karnych.

Złożone wyjaśnienia nie zmieniły ustaleń kontroli.

Stwierdzono, że w sprawie przystąpiono do postępowania mandatowego, ze zwłoką wynoszącą od 15 do 193 dni (liczoną od dnia złożenia brakujących dokumentów do rozpoczęcia postępowania mandatowego, minus 30 dni uznane za czas bez zbędnej zwłoki).

Zawiadomienie przesłano do US Poznań-Jeżyce 20 maja 2025 r., bez zbędnej zwłoki i 7 miesięcy przed przedawnieniem karalności czynu, na obowiązującym wzorze wraz z kompletnym materiałem dowodowym.

W związku z powyższym, za prawidłowe uznano działania Naczelnika US w Wągrowcu w zakresie przekazania do wyznaczonego urzędu skarbowego zawiadomienia o popełnieniu czynu zabronionego.

Zwłokę w przystąpieniu do czynności mandatowych uznano natomiast za nieprawidłowość, za którą odpowiedzialność ponoszą: pracownik prowadzący postępowanie mandatowe (...) w komórce (...) w ramach bezpośredniego nadzoru odpowiednio: (...); w ramach pośredniego nadzoru Naczelnik Urzędu Anna Strzelecka-Fitt.

W sprawie I.2 ujawniono popełnienie czynu zabronionego w postaci przestępstwa skarbowego polegającego na uporczywym niewpłacaniu należnych zaliczek na podatek dochodowy za 2024 r. z tytułu pełnionej funkcji płatnika w łącznej kwocie (...) zł. Termin do zapłaty należnych zaliczek, wynikających z PIT-4R upłynął 31 stycznia 2025 r. Tym samym czyn zabroniony popełniono 1 lutego 2025 r.

Termin przedawnienia karalności czynu: 31 grudnia 2030 r.

Za powstałe zaległości Naczelnik US w Wągrowcu wystawił upomnienie 14 lutego 2025 r. Zaległość została uregulowana 12 marca 2025 r.

Zawiadomienie o ujawnieniu czynu zabronionego sporządzono 8 kwietnia 2025 r. i przekazano do Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego, z uwagi na wysokość uszczuplenia, która spowodowała zakwalifikowanie czynu jako przestępstwo skarbowe.

Zawiadomienie przesłano w terminie wynikającym z Wytycznych – bez zbędnej zwłoki i ponad 5 lat i 8 miesięcy przed przedawnieniem karalności czynu, na obowiązującym wzorze wraz z kompletnym materiałem dowodowym.

Brak uwag.

Sprawa I.3 - ujawniono popełnieniu czynu zabronionego w postaci przestępstwa skarbowego polegającego na uszczupleniu w podatku od towarów i usług za miesiące od lutego 2021 r. do grudnia 2021 r. w łącznej wysokości (...) zł. Przestępstwo ujawniono w wyniku kontroli podatkowej, zakończonej protokołem doręczonym 29 lipca 2024 r. W następstwie ustaleń kontroli przeprowadzono postępowanie podatkowe, zakończone decyzją wydaną 23 grudnia 2024 r., doręczoną w trybie zastępczym 10 stycznia 2025 r. Decyzja stała się ostateczna 24 stycznia 2025 r.

W przedmiotowej sprawie popełnienie czynu zabronionego nastąpiło z dniem 25 stycznia 2025 r.

Zawiadomienie o popełnieniu czynu zabronionego Urząd sporządził 25 lutego 2025 r.

Termin przedawnienia karalności czynu: 31 grudnia 2027 r.

Zawiadomienie przesłano w terminie wynikającym z Wytycznych – niezwłocznie i ponad 2 lata i 10 miesięcy przed przedawnieniem karalności czynu, na obowiązującym wzorze wraz z kompletnym materiałem dowodowym.

Brak uwag.

Reasumując stwierdzono, że zawiadomienia o ujawnieniu czynów zabronionych przekazywano do Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce zgodnie z właściwością rzeczową, w przypadku wstępnej kwalifikacji czynów jako przestępstwo skarbowe oraz w związku z ujawnionym wykroczeniem z uwagi na brak zakończenia postępowania mandatowego ukaraniem sprawcy. Zawiadomienia sporządzono na obowiązujących wzorach, wypełniając dokumenty niezbędnymi danymi oraz załączając wymagane dowody. Zawiadomienia przekazywano w terminach wynikających z Wytycznych.

Mając na uwadze zwłokę w przystąpieniu do postępowania mandatowego w 1/3 opisywane sprawy, działania Naczelnika Urzędu Skarbowego w Wągrowcu w zakresie prawidłowości i terminowości przekazywania spraw do Naczelnika wyznaczonego urzędu oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Sprawa, w której nastąpiło przedawnienie karalności czynu

Dokonano analizy sprawy, którą Organ wskazał na przedawnioną pod kątem możliwości ukarania z Kks⁹.

Na podstawie przedłożonych materiałów ustalono, że podatnik nie złożył w ustawowym terminie, tj. 30 kwietnia 2024 r. zeznania PIT-28 o wysokości uzyskanego przychodu, wysokości dokonanych odliczeń i należnego ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych za 2023 r.

Zawiadomienie o ujawnieniu czynu zabronionego sporządzono 5 marca 2025 r. W dokumencie wskazano, że w toku analizy dokumentów PIT-28, złożonych minimum 15 dni po ustawowym terminie, ujawniono wykroczenie – złożenie PIT-28 za 2023 r., po ustawowym terminie, tj. 27 stycznia 2025 r. – na wezwanie Urzędu.

(...) 2025 r. sporządzono wezwanie do osobistego stawienia się w charakterze sprawcy wykroczenia skarbowego, celem wymierzenia kary grzywny w drodze mandatu karnego, m.in. za ww. wykroczenie. Termin wyznaczono na (...) 2025 r.

(...) 2025 r. wysłano sms do podatnika z prośbą o kontakt w sprawie wezwania.

Z uwagi na brak kontaktu ze sprawcą, (...) 2025 r. wysłano ponowne wezwanie, wyznaczając termin do stawienia się w siedzibie Urzędu na (...) 2025 r.

(...) 2025 r. podatnik odpisał, że prosi o wyznaczenie nowego terminu z powodu choroby. Jednak na odpowiedź Urzędu już nie zareagował.

5 maja 2025 r. sporządzono Kartę analizy wystąpienia przesłanek z art. 17 § 1 Kpk.

Wstępna kwalifikacja prawna – art. 56 § 4 Kks; powód: nastąpiło przedawnienie karalności czynu zabronionego; wniosek o odstąpienie od zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego w celu przeprowadzenia postępowania mandatowego.

Kontrolerzy zwrócili się do Urzędu o przedłożenie kierowanych do podatnika wezwań do złożenia dokumentu PIT-28 za 2023 r. oraz o wyjaśnienie przystąpienia do analizy przedmiotowej sprawy dopiero 5 marca 2025 r.

W oparciu o przedłożone dokumenty i wyjaśnienia¹⁰ ustalono, że Urząd wzywał podatnika do złożenia PIT-28 za 2023 r. w pismach z: 7 października 2024 r., 9 grudnia 2024 r. i 13 stycznia 2025 r.

⁹ Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr: II.1.

¹⁰ Wyjaśnienia Organu z 4 grudnia 2025 r. i 17 grudnia 2025 r.

Późne przystąpienie do postępowania mandatowego tłumaczono tym, że pracownik realizujący zadania od 20 stycznia do 3 lutego 2025 r. był nieobecny w pracy. Po powrocie realizował bieżące pilne obowiązki. Ponadto pracownik ten na co dzień obsługuje podatników na Sali obsługi, dodatkowo od lutego rozpoczyna się akcja PIT, co znacznie zwiększa obciążenie pracą.

Wyjaśnienia Organu nie zmieniły ustaleń kontrolerów.

Stwierdzono, że w sprawie ze zwłoką przystąpiono do egzekwowania brakującego zeznania PIT-28 za 2023 r. (termin upłynął 2 maja 2024 r., a pierwsze wezwanie wystosowano 7 października 2024 r.). Ponadto stwierdzono zwłokę w działaniu US: między 1, a 2 wezwaniem do złożenia zeznania podatkowego (2 m-ce), między złożeniem dokumentu przez podatnika, a pierwszym wezwaniem dot. postępowania mandatowego (1,5 m-ca).

Mając na uwadze powyższe stwierdzono, że w analizowanej sprawie przedawnienie karalności czynu nastąpiło z winy Urzędu.

Za powyższą nieprawidłowość odpowiedzialność ponoszą:

Osoby kierujące wezwania do złożenia brakującego dokumentu: (...), (...) w komórce (...); w ramach bezpośredniego nadzoru odpowiednio: Naczelnik Urzędu Anna Strzelecka-Fitt, (...); w ramach pośredniego nadzoru Naczelnik Urzędu Anna Strzelecka-Fitt.

Osoby uczestniczące w ujawnieniu czynu zabronionego oraz w prowadzeniu postępowania mandatowego: (...) w komórce (...), (...) w komórce (...), w ramach bezpośredniego nadzoru odpowiednio: (...); w ramach pośredniego nadzoru Naczelnik Urzędu Anna Strzelecka-Fitt.

1.2.2 Postępowania mandatowe

Regulacje ogólne

- Art. 47. [Kary oraz środki karne i zabezpieczające]

§ 1. Karą za wykroczenia skarbowe jest kara grzywny określona kwotowo.

§ 2. Środkami karnymi są:

- 1) dobrowolne poddanie się odpowiedzialności;
- 2) przepadek przedmiotów;
- 3) ściągnięcie równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów.

§ 3. Do środka karnego ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów stosuje się odpowiednio art. 31 § 4 i art. 32.

§ 4. Przepadek przedmiotów określony w § 2 pkt 2 można orzec tytułem środka zabezpieczającego; przepisy art. 31 § 1, art. 43 § 1 pkt 1, 2 i 4 oraz § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

- Art. 48. [Grzywna]

§ 1. Kara grzywny może być wymierzona w granicach od jednej dziesiątej do dwudziestokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia, chyba że kodeks stanowi inaczej.

§ 2. Mandatem karnym można nałożyć karę grzywny w granicach nieprzekraczających pięciokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia.

§ 3. Wyrokiem nakazowym można wymierzyć karę grzywny w granicach nieprzekraczających dziesięciokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia.

§ 4. Wymierzając karę grzywny lub nakładając ją mandatem karnym, uwzględnia się także stosunki majątkowe i rodzinne sprawcy oraz jego dochody i możliwości zarobkowe.

§ 5. W razie zatrzymania osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia skarbowego, zgodnie z art. 244-248 Kodeksu postępowania karnego, na poczet orzeczonej kary grzywny sąd zalicza okres

rzeczywistego pozbawienia wolności, zaokrąglając do pełnego dnia, przy czym jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności jest równoważny karze grzywny w wysokości od jednej pięćsetnej do jednej pięćdziesiątej górnej granicy ustawowego zagrożenia karą grzywny.

Tryb postępowania mandatowego został uregulowany w Dziale II Kks, w Rozdziale 15 „Postępowanie mandatowe”.

Art. 136. [Podmiotowy zakres kompetencji]

§ 1. Postępowanie mandatowe prowadzi finansowy organ postępowania przygotowawczego lub jego upoważniony przedstawiciel, a także niefinansowy organ postępowania przygotowawczego, gdy przepis szczególny tak stanowi; postępowaniu temu nie stoi na przeszkodzie uprzednie wszczęcie postępowania przygotowawczego.

Art. 137. [Podstawa nakładania mandatów]

§ 1. W postępowaniu mandatowym, jeżeli kodeks nie stanowi inaczej, karę grzywny w drodze mandatu karnego nałożyć można jedynie, gdy osoba sprawcy i okoliczności popełnienia wykroczenia skarbowego nie budzą wątpliwości, a nie zachodzi potrzeba wymierzenia kary surowszej niż ta, która jest określona w art. 48 § 2.

§ 2. Postępowania mandatowego nie stosuje się, jeżeli:

- 1) w związku z wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, chyba że do chwili przyjęcia mandatu karnego wymagalna należność została w całości uiszczona;
- 2) zachodzi zbieg przepisów określony w art. 7 § 1, a ten sam czyn sprawcy wykroczenia skarbowego wyczerpuje zarazem znamiona przestępstwa skarbowego;
- 4) za wykroczenie skarbowe należałoby orzec przepadek przedmiotów.

§ 3. Warunkiem nałożenia kary grzywny w drodze mandatu karnego jest wyrażenie przez sprawcę wykroczenia skarbowego zgody na przyjęcie mandatu; zgodę tę odnotowuje się na dokumencie mandatu karnego.

§ 4. Upoważniony organ postępowania przygotowawczego lub jego przedstawiciel, nakładając karę grzywny w drodze mandatu karnego, obowiązany jest określić wykroczenie skarbowe zarzucane sprawcy oraz pouczyć go o warunkach dopuszczalności postępowania mandatowego, a zwłaszcza o skutkach prawnych braku zgody, o której mowa w § 3.

Art. 138. [Rodzaje mandatów karnych]

§ 1. W postępowaniu mandatowym można nałożyć karę grzywny w drodze mandatu karnego:

- 2) kredytowanego, wydawanego za potwierdzeniem odbioru ukaranemu.

§ 4. Mandat karny kredytowany staje się prawomocny - z chwilą pokwitowania jego odbioru przez ukaranego.

§ 5. Mandat karny kredytowany powinien zawierać pouczenie o obowiązku uiszczenia nałożonej kary grzywny w terminie 7 dni od daty przyjęcia mandatu oraz o skutkach jej nieuiszczenia w tym terminie.

Art. 139. [Odmowa przyjęcia mandatu karnego]

§ 1. W razie braku zgody, o której mowa w art. 137 § 3, sprawa podlega rozpoznaniu na zasadach ogólnych.

§ 2. W sytuacji, o której mowa w § 1, a zwłaszcza gdy sprawca wykroczenia skarbowego przebywa stale za granicą albo gdy nie można ustalić jego miejsca zamieszkania lub pobytu w kraju, organ postępowania przygotowawczego lub jego przedstawiciel może dokonać tymczasowego zajęcia mienia ruchomego sprawcy, w szczególności przedmiotów zagrożonych przepadkiem.

Art. 140. [Uchylenie prawomocnego mandatu karnego]

§ 1. Prawomocny mandat karny podlega niezwłocznie uchyleniu, jeżeli karę grzywny nałożono za czyn niebędący czynem zabronionym jako wykroczenie skarbowe albo na osobę, która nie podpisała mandatu karnego lub która nie ponosi odpowiedzialności za wykroczenie skarbowe. Uchylenie następuje na wniosek ukaranego, jego przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego złożony nie później niż w terminie 7 dni od daty przyjęcia mandatu albo z urzędu.

§ 1a. Prawomocny mandat karny podlega także niezwłocznie uchyleniu w trybie określonym w § 1 zdanie drugie, jeżeli karę grzywny nałożono wbrew zakazom określonym w art. 137 § 2 pkt 2 i 4. Podlega on także niezwłocznie uchyleniu, gdy karę grzywny nałożono w wysokości wyższej niż wynika to z art. 48 § 2, z tym że w takim wypadku jedynie w części przekraczającej dopuszczalną jej wysokość.

§ 2. Uprawniony do uchylenia prawomocnego mandatu karnego jest sąd właściwy do rozpoznania sprawy, na którego obszarze działania została nałożona kara grzywny. W przedmiocie uchylenia mandatu karnego sąd orzeka na posiedzeniu. W posiedzeniu ma prawo uczestniczyć ukarany, organ, który lub którego funkcjonariusz nałożył karę grzywny w drodze mandatu karnego, albo przedstawiciel tego organu oraz ujawniony interwenient. Przed wydaniem postanowienia sąd może zarządzić stosowne czynności w celu sprawdzenia podstaw do uchylenia mandatu karnego.

§ 3. Uchylając mandat karny, nakazuje się podmiotowi, na rachunek którego pobrano grzywnę, niezwłoczny zwrot uiszczonej kwoty, chyba że czyn zarzucany sprawcy wyczerpuje znamiona przestępstwa skarbowego, przestępstwa lub wykroczenia; w takim wypadku uiszczonej kwotę zatrzymuje się do zakończenia postępowania jako zabezpieczenie majątkowe grożących mu kar, środków karnych lub innych środków oraz kosztów postępowania.

§ 4. W razie uchylenia mandatu karnego sprawa podlega rozpoznaniu na zasadach ogólnych.

Zgodnie z § 20 Wytycznych (z 2023 r. i 2025 r.)

1. (...).
2. (...).
3. (...).
4. (...).
5. (...).
6. (...).
7. (...).
8. (...).
9. (...).
10. (...).
11. (...).

Kontroli poddano 6 postępowań mandatowych.

Analizując kontrolowane sprawy zwracano uwagę na zasadność i sprawność prowadzenia postępowania mandatowego, prawidłowość prowadzonych czynności i poprawność kwalifikacji prawnej wraz z opisem czynu zabronionego oraz terminowość i rzetelność wprowadzonych danych do systemu informatycznego ESKS2. Ponadto sprawdzano, czy postępowania mandatowe były prowadzone przez pracowników Urzędu, którzy mieli nadane przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Wągrowcu uprawnienia do określania wysokości grzywny przy nakładaniu mandatów karnych.

Skontrolowane sprawy prowadzono w związku z ujawnieniem następujących czynów zabronionych:

- w 3/6 spraw podatnik złożył po terminie wymagane prawem: zeznanie podatkowe/deklaracje podatkowe/JPK_VAT¹¹;
- w 3/6 spraw brak wpłaty należnych zaliczek na podatek/należnego zobowiązania podatkowego¹².

Zweryfikowane postępowania mandatowe przeprowadzono bez zbędnej zwłoki, a ich czas liczony od momentu przekazania wniosku o ukaranie do wydania mandatu karnego, wynosił średnio 3 tygodnie.

W wezwaniach powołano numer wniosku RMW oraz kwalifikację prawną czynu zabronionego. Wezwania zawierały prawidłową podstawę prawną oraz pouczenie m.in. z art. 137 § 3 Kks i art. 139 § 1 Kks.

W sprawach sporządzono adnotacje, na okoliczność przeprowadzonego postępowania mandatowego, w których zawarto m.in. informacje o sytuacji majątkowej oraz rodzinnej sprawcy (art. 48 § 4 Kks.). Adnotacje opatrzone były podpisem osoby prowadzącej sprawę oraz sprawcy czynu.

Ponadto, w aktach sprawy znajdowały się podpisane przez wezwane osoby „pouczenia dla sprawcy wykroczenia skarbowego ukaranego mandatem karnym”. Pouczenia sporządzane były zgodnie z art. 137 § 4 Kks, tj. zawierały m.in. informacje określające wykroczenie skarbowe zarzucane sprawcy i pouczenie go o warunkach dopuszczalności postępowania mandatowego, a zwłaszcza o skutkach prawnych braku zgody na przyjęcie mandatu. Ponadto poinformowano ukaranych o wysokości minimalnego wynagrodzenia, obowiązującego w dniu nałożenia mandatu. Wymierzone kwoty mandatów dostosowane były do sytuacji majątkowej ukaranego i nie były zbyt uciążliwe.

Mandaty zostały wystawione przez osoby uprawnione oraz prawidłowo sporządzone, zawierały: nr i datę wystawienia, pieczęć organu wydającego mandat, dane ukaranego, nazwę i nr rachunku urzędu, podstawę prawną nałożenia mandatu oraz czytelne podpisy wystawiającego mandat oraz ukaranego.

Wszystkie skontrolowane mandaty zarejestrowano w systemie ESKS2 w dniu ich wystawienia.

Niemniej jednak w skontrolowanych sprawach stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- W 1/6 postępowań mandatowych sprawcę ukarano za niezłożenie w terminie JPK_VATM za 29 okresów, a w wyniku kontroli instytucjonalnej ustalono, że 2 z wymienionych plików złożono w ustawowym terminie¹³.

W wyjaśnieniach odnośnie takiego stanu rzeczy Naczelnik Urzędu wskazał¹⁴, że podczas sporządzania zawiadomienia błędnie wpisano te okresy, które na skutek kopiowania pracownik przeniósł do wezwania i następnie do mandatu karnego. Jednakże za 27 innych okresów podatnik złożył pliki JPK_V7M po terminie. Powyższe wyjaśnienia nie zmieniły ustaleń kontrolerów.

Powyższe niewątpliwie miało wpływ na wysokość wystawionego mandatu karnego.

Za powyższą nieprawidłowość odpowiedzialność ponoszą: osoba sporządzająca zawiadomienie o ujawnieniu czynu zabronionego, sporządzająca wezwanie oraz nakładająca mandat karny (...) w komórce SOB, w ramach sprawowania bezpośredniego nadzoru (...) oraz w ramach sprawowanego nadzoru Anna Strzelecka-Fitt Naczelnik Urzędu.

¹¹ Sprawy opisane w próbie do kontroli pod nr: III.1, III.2, III.3.

¹² Sprawy opisane w próbie do kontroli pod nr: III.4, III.5, III.6.

¹³ Sprawa opisana w próbie pod nr: III.3.

¹⁴ Wyjaśnienia Urzędu Skarbowego z 17 grudnia 2025 r.

- W 3/4 sprawy, w których telefonicznie ustalono nowy termin do osobistego stawienia się w siedzibie Urzędu podatków w charakterze sprawcy, nie sporządzono notatki służbowej na okoliczność powyższego¹⁵, co jest niezgodne z zapisami § 20 ust. 7 Wytycznych.

Powyższe uznano za uchybienie.

- W 4/6 spraw ten sam pracownik był osobą ujawniającą czyn zabroniony/wnioskującą o przeprowadzenie postępowania mandatowego i prowadzącą postępowanie mandatowe. Powyższe pozbawia to organ tzw. kontroli dwóch par oczu i zwiększa ryzyko popełnienia błędu. Ryzyko to zmaterializowało się co ujawniono w kontroli instytucjonalnej (opis powyżej) – w 1 ze spraw podczas sporządzania zawiadomienia błędnie wpisano okresy popełnionych czynów zabronionych, które na skutek kopiowania pracownik przeniósł do wezwania, a następnie do mandatu karnego¹⁶, w efekcie czego sprawcę ukarano za 2 z 29 czynów, których nie popełnił.
- w 1/6 skontrolowanych spraw stwierdzono uchybienia polegające na podpisaniu wezwania do sprawcy imienną pieczęcią, zamiast z upoważnienia Naczelnika oraz przyjęcie od podatnika pisma bez przyłożenia prezentaty urzędu¹⁷.

Abstrahując od zagadnienia prowadzonych postępowań mandatowych, na podstawie zweryfikowanych spraw stwierdzono w 4 z nich zwłokę w sporządzaniu analizy pod kątem zawiadomienia o ujawnieniu czynu zabronionego. Zgodnie z Wytycznymi (§ 8) analiza ta, a za nią zawiadomienie powinny być sporządzone niezwłocznie, natomiast na podstawie przedłożonych dokumentów ujawniono, że okres ten przekraczał 30 dni i wynosił:

- W sprawie III.1 - 169 dni licząc od momentu złożenia PIT-36 za 2023 r. do sporządzenia zawiadomienia o ujawnieniu czynu zabronionego (tj. od 20 czerwca 2024 r. do 6 grudnia 2024 r.).
- W sprawie III.6 – 56 dni – licząc od złożenia PIT-4R za 2024 r. do sporządzenia wniosku o przeprowadzenie postępowania mandatowego (tj. od 26 lutego 2025 r. do 24 kwietnia 2025 r.).
- W sprawie III.4 – 72 dni licząc od upływu terminu do zapłaty należności wynikających z PIT-4R do złożenia wniosku o przeprowadzenie postępowania mandatowego (tj. od 1 lutego 2025 r. do 15 kwietnia 2025 r.).
- W sprawie III.6 – 47 dni licząc od upływu terminu do zapłaty należności wynikających z VAT-7 za styczeń 2025 r. do dnia złożenia wniosku o przeprowadzenie postępowania mandatowego (tj. od 26 lutego 2025 r. do 15 kwietnia 2025 r.).

Organ tłumaczył zwłokę w działaniu nieobecnością pracownika komórki SEW wyznaczonego do przeprowadzania postępowań mandatowych w okresie od 7 stycznia 2025 r. do 17 marca 2025 r. oraz zwiększoną ilością zadań przypadających na I półrocze. Ponadto wskazał, że pracownik, który sporządził zawiadomienie w sprawie III.1 zajmuje się obsługą PIT-11, PIT-37- zarówno tymi elektronicznymi jak i wprowadza zeznania papierowe do PoltaxPlus. Po zakończeniu obsługi zeznań, weryfikuje dokumenty OPP w celu prawidłowego przekazania podatku dla Organizacji Pożytku Publicznego, dlatego do analizy sprawy przystąpił 15 kwietnia 2025 r.

Powyższe wyjaśnienia nie zmieniły ustaleń kontroli.

Stwierdzono, że opóźnienia w analizie 4/6 skontrolowanych spraw, pod kątem ujawnienia czynu zabronionego stanowią nieprawidłowość, za którą odpowiedzialność ponoszą pracownicy sporządzający zawiadomienia i wnioski w ww. sprawach: (...) w komórce (...), (...) w komórce (...),

¹⁵ Sprawy opisane w próbie pod nr: III.4, III.5, III.6.

¹⁶ Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr III.3.

¹⁷ Dotyczy sprawy opisanej w próbie do kontroli pod nr. III.6.

w ramach bezpośredniego nadzoru odpowiednio (...), (...) oraz w ramach sprawowanego nadzoru
Naczelnik Urzędu Anna Strzelecka-Fitt.

Reasumując, działania Urzędu Skarbowego w Wągrowcu w zakresie prowadzenia postępowań mandatowych oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

1.2.3 Prawdliwość postępowania organu w związku z ujawnieniem czynów zabronionych, w tym odstąpienia od ścigania, odstąpienia od przeprowadzenia postępowania mandatowego lub odstąpienia od złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego przez Naczelnika niewyznaczonego urzędu skarbowego

Według § 10 Rozdziału 5 Wytocznych (...):

- w § 11 (...);
- w § 12 (...).

Odnosząc się do dokumentowania przeprowadzonych analiz, wskazano w § 13 Wytocznych (...).

Powyższe zagadnienie zbadano na podstawie próby 7 spraw z różnych komórek Urzędu.

W 2¹⁸/7 spraw, sporządzono propozycję odstąpienia od ukarania podatnika, z uwagi na skorzystanie z przysługującego prawa do złożenia korekty, po zakończeniu kontroli, zgodnie z art. 81 § 1 pkt 2 lit. a Op. oraz zapłatę należnego zobowiązania wraz z odsetkami.

W 2¹⁹/7 spraw, podatnik złożył korektę deklaracji na wezwanie organu oraz uiścił należny podatek w terminie wyznaczonym przez finansowy organ postępowania przygotowawczego.

Tym samym, w opisanych 4 przypadkach, zostały przesłanki wynikające z art. 16a ustawy Kks.

W 1²⁰/7 przypadków stwierdzono, że Urząd ujawnił wykroczenia skarbowe określone w art. 57 § 1 w zw. z art. 6 § 2 oraz art. 77 § 3 w zw. z art. 6 § 2 Kks, polegające na nieuregulowaniu w ustawowym terminie podatku dochodowego w wysokości 19 % pobieranego od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za 2023 r., podatku od towarów i usług za wrzesień 2023 r. oraz od stycznia do października 2024 r., a także zaliczek na podatek dochodowy od wypłaconych wynagrodzeń (PIT-4) za okres od lutego do grudnia 2023 r.

W notatce wskazano, że odstąpiono od złożenia wniosku o wszczęcie postępowania mandatowego w podatku dochodowym (PIT-36) za 2022 r., z uwagi na krótki czas od daty wszczęcia postępowania do upływu terminu przedawnienia karalności za ten czyn – brak możliwości przekazania sprawy do Naczelnika wyznaczonego US. Notatkę w tym zakresie sporządzono 26 listopada 2024 r., natomiast przedawnienie karalności czynu nastąpiło 31 grudnia 2024 r.

W zakresie pozostałych naruszeń przeprowadzono postępowanie mandatowe.

Zauważyć należy, że Urząd Skarbowy w Wągrowcu, w piśmie z 17 maja 2023 r., skierował do podatnika upomnienie z wezwaniem do zapłaty zobowiązania podatkowego, wynikającego ze złożonego zeznania PIT-36 za 2022 r. w wysokości (...) zł. Powyższe prowadzi do wniosku, że 17 maja 2023 r. czyn zabroniony w postaci przestępstwa skarbowego był już ujawniony przez Urząd.

W związku z powyższym, zwrócono się do Urzędu z pytaniem odnośnie zwłoki w przystąpieniu do analizy sprawy pod kątem sporządzenia zawiadomienia o ujawnieniu czynu zabronionego.

¹⁸ Sprawy opisane w próbie do kontroli pod nr: IV.1 i IV.2.

¹⁹ Sprawy opisane w próbie do kontroli pod nr: IV.3 i IV.11.

²⁰ Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr: IV.5.

W odpowiedzi Naczelnik Urzędu Skarbowego w Wągrowcu wskazał, że zaległość z ww. tytułu została na wniosek podatnika rozłożona na raty. Układ ratalny obowiązywał do 20 listopada 2023 r. Natomiast mając na uwadze fakt, że ilość zadań w urzędach jest znacznie większa w I półroczu każdego roku, analiza kart kontowych pod kątem ukarania z Kks została przeprowadzona w II półroczu 2024 r.²¹

Odnosząc się do powyższego stwierdzić należy, że niewątpliwie w I półroczu urzędy skarbowe są obciążone zadaniami do wykonania, związanymi m.in. z akcją PIT. Powyższe nie może jednak tłumaczyć zwłoki w działaniach organu, powodujących przedawnienie czynów zabronionych. Monitoring pod kątem przedawnienia spraw powinien być prowadzony na bieżąco. W przedmiotowej sprawie, analizę pod kątem ukarania sporządzono na miesiąc przed przedawnieniem czynu zabronionego, co zdaniem Urzędu, pozbawiało jednostkę możliwości przekazania sprawy do dalszego procedowania Naczelnikowi wyznaczonego urzędu skarbowego.

Kontrolerzy nie zgodzili się z twierdzeniem Naczelnika. Zgodnie z Wytycznymi (§ 22 ust. 3), (...).

Mając na uwadze powyższe, w przedmiotowej sprawie pomimo niedochowania terminu wynikającego z Wytycznych, należało (...).

Znaczną zwłokę w działaniu Organu, w zakresie analizy pod kątem zawiadomienia o ujawnieniu czynu zabronionego wynoszącą 371 dni, liczoną od dnia następującego po dniu wygaśnięcia układu ratalnego, do sporządzenia ww. analizy (tj. od 21 listopada 2023 r. do 26 listopada 2024 r.) oraz brak przekazania sprawy do Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego oraz wyjaśnień w sprawie do Dyrektora IAS w Poznaniu, w efekcie czego doprowadzono do przedawnienia karalności czynu uznano za nieprawidłowość.

Za powyższe nieprawidłowości odpowiedzialność ponoszą: pracownik prowadzący sprawę (...), w ramach sprawowania bezpośredniego nadzoru (...) oraz w ramach sprawowanego nadzoru Anna Strzelecka-Fitt Naczelnik Urzędu.

W 1²²/7 spraw ujawniono wykroczenie skarbowe z tytułu braku odprowadzenia pobranych zaliczek na podatek dochodowy PIT-4 za 2024 r. w kwocie (...) zł w ustawowym terminie, tj. do dnia 30 stycznia 2025 r.

Do podatnika pismem z 12 marca 2025 r. wysłano upomnienie z wezwaniem do zapłaty pobranych zaliczek. Upomnienie doręczono 26 marca 2025 r.

W sprawie 24 kwietnia sporządzono wniosek o przeprowadzenie postępowania mandatowego, które sprawnie przeprowadzono i zakończono 9 maja 2025 r. nałożeniem kary grzywny.

W 1²³/7 spraw odstąpiono od ukarania podatnika za czyn zabroniony, w postaci złożenia po terminie JPK_V7M za maj 2025 r., z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynu. Opóźnienie wyniosło 5 dni, a pliki złożono bez wezwania Organu.

Mając na uwadze poczynione ustalenia, działania Organu w zakresie odstąpienia od ścigania, odstąpienia od przeprowadzenia postępowania mandatowego lub odstąpienia od złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

²¹ Wyjaśnienia Naczelnika US w Wągrowcu z 9 stycznia 2026 r.

²² Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr: IV.6.

²³ Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr: IV.12.

1.2.4 Szczególny tryb odstąpienia od ścigania - art. 16 Kks

Aby uniknąć odpowiedzialności karnej skarbowej dzięki instytucji czynnego żalu, podatnik musi przyznać się do winy z własnej inicjatywy. Ponadto skuteczność złożonego czynnego żalu wymaga też spełnienia łącznie wszystkich określonych w art. 16 Kks warunków.

Istotne elementy skutecznego czynnego żalu:

- po popełnieniu czynu zabronionego sprawca musi złożyć zawiadomienie do organu powołanego do ścigania – w zawiadomieniu musi wskazać istotne okoliczności tego czynu;
- forma zawiadomienia – zawiadomienie organu może zostać dokonane pisemnie lub ustnie do protokołu, a także elektronicznie;
- termin – czynny żal można złożyć w okresie od momentu popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego do czasu, gdy organ ścigania powziął wyraźnie udokumentowaną wiadomość o popełnieniu czynu, bądź też do rozpoczęcia czynności służbowej, czynności sprawdzającej lub kontroli zmierzającej do ujawnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, chyba że czynność ta nie dostarczyła podstaw do wszczęcia postępowania o ten czyn zabroniony;
- uiszczenie całości wymagalnej należności publicznoprawnej, która została uszczuplona w wyniku popełnionego czynu zabronionego. Zgodnie z art. 16 § 2 Kks, ostatni z ww. warunków musi być spełniony w terminie wyznaczonym przez uprawniony organ postępowania przygotowawczego.

Natomiast złożenie czynnego żalu jest bezskuteczne w poniższych przypadkach (przesłanki negatywne do skorzystania z czynnego żalu):

- złożenie zawiadomienia w czasie, gdy organ miał już wyraźnie udokumentowaną wiadomość o popełnionym czynie – art. 16 § 5 pkt 1 Kks.;
- złożenie zawiadomienia po rozpoczęciu przez organ czynności służbowej, sprawdzającej lub kontroli - art. 16 § 5 pkt 2 Kks.;
- złożenie zawiadomienia przez prowokatora, sprawcę organizującego lub kierującego grupą przestępczą czy też sprawcę polecającego i kierowniczego – art. 16 § 6 Kks.

Zgodnie z Wytycznymi (§ 17) (...).

2. (...).

3. (...).

4. (...).

5. (...):

1) (...)

2) (...)

3) (...).

W toku kontroli zweryfikowano 5 spraw w których podatnicy złożyli czynny żal.

W 2²⁴/5 spraw podatnicy złożyli czynny żal w związku z opóźnieniem dotyczącym złożenia VAT-UE za grudzień 2024 r. oraz PCC-3. Wraz z pismem podatnicy złożyli obowiązkowe dokumenty, a w przypadku PCC-3 zapłacono należność - czynne żale uznano za skuteczne.

²⁴ Sprawy opisana w próbie do kontroli pod nr: IV.4 i IV.10.

W pozostałych 3 przypadkach czynne żale dotyczyły opóźnień w złożeniu JPK_VAT łącznie za 30 okresów.

W sprawach tych, czynny żal nie został uznany za skuteczny w odniesieniu do wszystkich okresów, których dotyczył.

- W 1²⁵/3 sprawy czynny żal dotyczył 8 okresów, w tym za okres 2/2024 uznano go za nieskuteczny z uwagi na przedawnienie karalności czynu. W sprawie tej podatnik złożył JPK_VAT przed upływem 14 dni licząc od terminu do złożenia plików. W sprawie odstąpiono od złożenia zawiadomienia o ujawnieniu czynu zabronionego z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynu.
- W kolejnej sprawie²⁶ na 8 okresów obejmujących czynny żal, w odniesieniu do 2 uznano czynny żal za nieskuteczny, z uwagi na wcześniejsze wezwanie Urzędu do złożenia brakujących plików. Jednak w przypadkach tych odstąpiono od ukarania z uwagi na przepis art. 16a Kks, tj. złożenie brakujących plików w terminie wskazanym przez Organ.
- W 1²⁷/3 sprawy czynny żal dotyczył 14 okresów. W przypadku 3 okresów czynny żal uznano za nieskuteczny, z uwagi na przedawnienie karalności czynu. W sprawie odstąpiono od sporządzenia zawiadomienia, gdyż opóźnienie w złożeniu plików nie przekroczyło 14 dni. Uznano znikomą społeczną szkodliwość czynu. W odniesieniu do kolejnych 2 okresów czynny żal okazał się bezprzedmiotowy, w związku ze złożeniem plików w ustawowym terminie.

W odniesieniu do pozostałych 21 okresów czynny żal uznano za skuteczny, z uwagi na brak negatywnych przesłanek powodujących nieskuteczność złożonych zawiadomień. Powyższe pracownicy odnotowywali na zawiadomieniach: „czynny żal skuteczny” i przekazywali do akceptacji bezpośrednim przełożonym. Kierownicy komórek zatwierdzali sposób załatwienia sprawy poprzez złożenie podpisu i daty.

Mając na uwadze poczynione ustalenia, działania organu w zakresie rozpoznawania zawiadomień podatników o popełnieniu przez nich czynu zabronionego oceniono pozytywnie.

2. Prawidłowość reakcji Organu na zgłoszenia KTI oraz informacje wyprzedzające, w tym na zawiadomienia o przestępstwie

2.1 Przepisy prawa

Zgodnie z art. 305 § 1 Kpk – niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o przestępstwie organ powołany do prowadzenia postępowania przygotowawczego obowiązany jest wydać postanowienie o wszczęciu bądź o odmowie wszczęcia śledztwa.

Zgodnie z art. 305 § 4 Kpk – o wszczęciu, odmowie wszczęcia albo o umorzeniu śledztwa zawiadamia się osobę lub instytucję państwową, samorządową lub społeczną, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie oraz ujawnionego pokrzywdzonego, a o umorzeniu także podejrzanego – z pouczeniem o przysługujących im uprawnieniach.

Zgodnie z art. 306 § 3 Kpk - Jeżeli osoba lub instytucja, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, nie zostanie w ciągu 6 tygodni powiadomiona o wszczęciu albo odmowie wszczęcia śledztwa, może wnieść zażalenie do prokuratora nadzrędnego albo powołanego do nadzoru nad organem, któremu złożono zawiadomienie.

²⁵ Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr: IV.7.

²⁶ Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr: IV.8.

²⁷ Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr: IV.9.

Zgodnie z art. 307 § 1 Kpk - jeżeli zachodzi potrzeba, można zażądać uzupełnienia w wyznaczonym terminie danych zawartych w zawiadomieniu o przestępstwie lub dokonać sprawdzenia faktów w tym zakresie. W tym wypadku postanowienie o wszczęciu śledztwa albo o odmowie wszczęcia należy wydać najpóźniej w terminie 30 dni od otrzymania zawiadomienia.

Zgodnie z art. 325a § 2 Kpk – przepisy dotyczące śledztwa stosuje się odpowiednio do dochodzenia, jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

Katalog negatywnych przesłanek został zawarty w art. 17 § 1 pkt 1-11 Kpk. Natomiast art. 113 § 1 Kks stanowi „W postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, jeżeli przepisy niniejszego kodeksu nie stanowią inaczej”.

Podstawą podjęcia decyzji o odstąpieniu od wszczęcia postępowania przygotowawczego jest wystąpienie przesłanek wskazanych w art. 17 § 1 Kpk. Przepis ten określa tzw. ujemne przesłanki procesowe, tj. sytuacje, których wystąpienie wyklucza prowadzenie postępowania karnego skarbowego, obligując do jego niewyszczywania, a gdy zostało wszczęte do jego umorzenia.

Ministerstwo Finansów w piśmie z 6 czerwca 2023 r., (...) ²⁸ zwróciło uwagę na kwestię rozpoznawania wpływających do urzędów skarbowych oraz urzędów celno-skarbowych zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa.

Wskazano, że w licznych przypadkach zawiadomienia takie są uznawane wyłącznie za informacje sygnałne, w zakresie dokonania czynności analitycznych/sprawdzających/kontrolnych wobec podmiotów wskazanych w zawiadomieniach. W oparciu o przekazane informacje podejmowane są w efekcie czynności urzędowe przez naczelników urzędów celno-skarbowych i naczelników urzędów skarbowych jako organ podatkowy.

W ocenie Departamentu Zwalczania Przestępczości Ekonomicznej Ministerstwa Finansów, pisma z informacjami o podejrzeniu popełnienia czynów zabronionych należy traktować jako zawiadomienia w trybie Kpk, nie zaś jedynie jako informacje sygnałne. W tym zakresie powinna być zatem rozpoznana sprawa w postaci decyzji procesowej przewidzianej w przepisach art. 305 Kpk (reakcja na zawiadomienie) i art. 307 Kpk (czynności sprawdzające).

Dlatego, zgodnie z przepisem art. 305 § 1 Kpk organ obowiązany jest wydać – niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia – postanowienie o wszczęciu bądź odmowie wszczęcia śledztwa/dochodzenia. Na tym wstępnym etapie koniecznym jest dokonanie oceny pod kątem tego, czy złożone do organu zawiadomienie o przestępstwie zawiera stwierdzenia wskazujące na popełnienie np. przestępstwa skarbowego i jednocześnie, czy nie zachodzą przesłanki określone w art. 17 § 1 Kpk (odnoszące się do okoliczności, kiedy postępowania się nie wszczyna). Następnie w myśl przepisu art. 305 § 4 Kpk należy zawiadomić osobę, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie o wszczęciu bądź odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego. Obowiązek zawiadomienia osoby zawiadamiającej występuje także w sytuacji umorzenia takiego postępowania. Zawiadomienie o sposobie reakcji na zawiadomienie o przestępstwie powinno również zawierać pouczenie zawiadamiającego o przysługujących mu uprawnieniach.

Ministerstwo Finansów podkreśliło również, że jeżeli osoba, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie nie zostanie w ciągu sześciu tygodni powiadomiona o wszczęciu albo odmowie

²⁸ Przekazane do urzędów woj. wielkopolskiego oraz Wielkopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Poznaniu przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu pismem z 4 lipca 2023 r. (...).

wszczęcia śledztwa, może wnieść zażalenie do organu powołanego do nadzoru nad organem, do którego złożono zawiadomienie.

Z uwagi na przewidziany w art. 307 § 1 Kpk termin 30 dni do wydania postanowienia o wszczęciu lub odmowie wszczęcia śledztwa, termin do przekazania informacji o wydaniu jednej ze wskazanych decyzji procesowych ustalony został w Kpk na 6 tygodni, co oznacza, że w tym czasie informacja ta powinna dotrzeć do zainteresowanego. Początek tego terminu należy liczyć od dnia wpływu zawiadomienia do właściwego organu. Poinformowanie zawiadamiającego o wszczęciu śledztwa (odpowiednio dochodzenia) następuje w formie pisma. Natomiast poinformowania osoby zawiadamiającej o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego należy dokonać poprzez doręczenie odpisu postanowienia z odpowiednim pouczeniem o przysługujących prawach, zwłaszcza w zakresie zaskarżenia postanowienia.

Reasumując, w ocenie Ministerstwa Finansów niepodjęcie wymaganych prawem czynności w ramach reakcji procesowej organu na zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego w postaci przestępstwa oraz nieudzielenie zawiadamiającemu informacji dotyczącej sposobu wykorzystania takiego zawiadomienia, wskazuje na niewypełnienie obowiązków wynikających z Kpk.

Odnosząc się do powyższego oraz mając na uwadze obowiązujące Wytyczne, Naczelnik Urzędu Skarbowego w Wągrowcu, działając jako finansowy organ postępowania przygotowawczego, po otrzymaniu informacji o podejrzeniu popełnienia czynów zabronionych, powinien bez zbędnej zwłoki dokonać analizy stwierdzonych naruszeń w celu skierowania sprawy do odpowiedniego trybu postępowania tj.:

- 1) odstąpienia od ścigania przez Naczelnika niewyznaczonego urzędu skarbowego lub odstąpienia od skierowania do Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego, Naczelnika UCS lub innego właściwego organu ścigania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego;
- 2) przeprowadzenia postępowania mandatowego przez Naczelnika niewyznaczonego urzędu skarbowego;
- 3) skierowania do właściwego Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego lub Naczelnika UCS lub innego właściwego organu ścigania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego, w tym – zgodnie z właściwością rzeczową – zawiadomienia o przestępstwie, o którym mowa w art. 305 Kpk.

2.2 Organizacja pracy Urzędu w przypadku wpływu informacji zewnętrznych

Zgodnie z wyjaśnieniami Urzędu²⁹, w przypadku wpływu do Organu informacji zewnętrznych, przyjęto następujący tryb postępowania:

1. (...).
2. (...).
3. (...).
4. (...).
5. (...).
6. (...).
7. (...).
8. (...).

²⁹ Wyjaśnienia Naczelnika US w Wągrowcu z 26 listopada 2025 r.

9. (...).

Generalnie obsługa sprawy odbywa się w SZD i ZISAR, przy wykorzystaniu innych dostępnych aplikacji i systemów.

Odnosnie wpływu informacji przez S KTI KAS:

1. (...).

2. (...).

3. (...).

4. (...).

5. (...).

6. (...).

7. (...).

Na podstawie przekazanych przez kontrolowaną jednostkę ewidencji³⁰ ustalono, że w I półroczu 2025 r. do Urzędu Skarbowego w Wągrowcu wpłynęło 29 informacji wyprzedzających, z czego 13 podpisanych przez nadawców oraz 14 zgłoszeń z systemu KTI, w tym 9 podpisanych przez zgłaszających.

2.3 Opis próby

Zagadnienie zbadano na próbie 3 zgłoszeń KTI oraz 6 informacji wyprzedzających, których nadawcą były osoby fizyczne.

V Zgłoszenia z KTI (3 zgłoszenia/14)

1. Nr zgłoszenia: (...)

2. Nr zgłoszenia: (...)

3. Nr zgłoszenia: (...)

VI Informacje wyprzedzające (6 informacji/29)

1. Nr informacji: (...)

2. Nr informacji: (...)

3. Nr informacji: (...)

4. Nr informacji: (...)

5. Nr informacji: (...)

6. Nr informacji: (...)

2.4 Ustalenia szczegółowe

W wyniku oceny spraw stwierdzono, że we wszystkich 9 przypadkach prawidłowo zakwalifikowano sprawy jako informacje sygnałne. Analizowane zgłoszenia nie posiadały cech wskazujących na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa. Sprawy te nie zostały rozpatrzone w trybie Kpk, z uwagi na wystąpienie negatywnej przesłanki procesowej z art. 17 § 1 pkt 1 Kpk.

W 8³¹/9 przypadków, reakcja organu na zgłoszenia była prawidłowa. W sprawach tych (8/9) stwierdzono:

- W 6/8 sprawach wysłano do nadawcy pismo z informacją o przyjęciu zgłoszenia oraz jego analizie przez organ podatkowy. Ponadto w pismach wskazywano, że składający informacje nie zostaną

³⁰ Ewidencje przekazano wraz z pismem z 26 listopada 2025 r.

³¹ Sprawy opisane w próbie do kontroli pod nr: V.1, V.2, VI.1, VI.2, VI.3, VI.4, VI.5, VI.6.

powiadomieni o dalszych działaniach organu oraz ich skutkach, gdyż czynności sprawdzające, postępowanie podatkowe i kontrola podatkowa są jawne wyłącznie dla stron, a dane zwarte w aktach z tych działań oraz działań w sprawach o wykroczenia lub przestępstwa skarbowe objęte są tajemnicą skarbową.

W 1³² ze spraw ww. pismo zostało wysłane po upływie 1,5 miesiąca od jego wpływu do organu i było reakcją na monit podatnika. Powyższe uznano za uchybienie.

W kolejnej sprawie (1³³/8) pisma nie przesłano, z uwagi na brak danych adresata (poza imieniem i nazwiskiem, których nie odnaleziono w bazie Urzędu).

- W 7/8 ww. spraw Urząd podjął czynności sprawdzające polegające na wezwaniu podatników do złożenia wyjaśnień lub/oraz analizy materiałów będących w posiadaniu organu, nabycie sprawdzające, bądź występował do organów zewnętrznych w celu przekazania informacji o transakcjach.

Na dzień kontroli instytucjonalnej 2/8 ww. spraw pozostawało w toku (czynności nie zostały zakończone).

- W 1³⁴/8 ww. przypadków, sprawę odłożono aa., z uwagi na brak możliwości identyfikacji podatnika wskazanego w informacji przez nadawcę. Należy zaznaczyć, że Naczelnik Urzędu Skarbowego w Wągrowcu podejmował udokumentowane próby ustalenia danych podatnika, poprzez: wysłanie pisma do zawiadamiającego oraz dwie próby kontaktu telefonicznego.
- W 1/8 spraw, z uwagi na ujawnienie, w wyniku przeprowadzonych czynności sprawdzających, czynu zabronionego zakwalifikowanego jako wykroczenie skarbowe, polegające na nierzetelnym prowadzeniu ksiąg – podatnik nie ujawnił w księgach przychodu w wysokości 4.500 zł; w sprawie przeprowadzono postępowanie mandatowe. W wyniku działań urzędu na podatnika nałożono karę grzywny w wysokości 1.500 zł.

W pozostałej 1³⁵/9 zweryfikowanych spraw stwierdzono, że reakcja Organu na otrzymaną informację była nieprawidłowa.

W informacji nadawca wskazał, że za zakup dań w restauracji otrzymał rachunek kelnerski zamiast paragonu na kwotę (...) zł. Do pisma załączył wydruk z bankowości elektronicznej oraz kopię wymienionego rachunku.

W reakcji na powyższe, organ wystosował do informującego pismo o przyjęciu zgłoszenia oraz jego analizie przez organ podatkowy (dalsza treść taka jak opisano powyższe przypadki). Dalej organ podjął działania analityczne, w wyniku których ustalono, że podmiot wykazał w ewidencji ww. sprzedaż. Ponadto skontaktowano się z podmiotem telefonicznie i przeprowadzono „rozmowę dyscyplinującą” odnośnie konieczności wydawania paragonów.

W złożonych wyjaśnieniach w zakresie takiego zakończenia sprawy Naczelnik Urzędu wskazał, że sposób postępowania podyktowany był faktycznym wystawieniem paragonu. Organ nie przeprowadził nabycia sprawdzającego, z uwagi na względy ekonomiczne (konieczność wyjazdu do Poznania).

³² Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr: VI.2.

³³ Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr: V.2.

³⁴ Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr: V.1.

³⁵ Sprawa opisana w próbie do kontroli pod nr: V.3.

Odnosząc się do powyższego zauważyć należy, że zgodnie art. 62 § 1 Kks, kto wbrew obowiązкови nie wystawia faktury lub rachunku, wystawia je w sposób wadliwy albo odmawia ich wydania, podlega karze grzywny do 180 stawek dziennych.

§ 4. Karze określonej w § 1 podlega także ten, kto wbrew przepisom ustawy dokona sprzedaży z pominięciem kasy rejestrującej albo nie wyda dokumentu z kasy rejestrującej, stwierdzającego dokonanie sprzedaży.

§ 5. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1–4 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Mając na uwadze działania przeprowadzone przez Urząd oraz powołane regulacje prawne, w ocenie kontrolerów, reakcją na przedmiotowe zawiadomienie powinno być wdrożenie działań wynikających z Wytycznych, a następnie przekazanie sprawy zgodnie z właściwością rzeczową do załatwienia przez Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego. Brak takiej reakcji uznano za nieprawidłowość.

Za powyższą nieprawidłowość odpowiedzialność ponoszą: pracownik prowadzący sprawę (...), w ramach sprawowania bezpośredniego nadzoru (...) oraz w ramach sprawowanego nadzoru Anna Strzelecka-Fitt Naczelnik Urzędu.

Reasumując, w wyniku kontroli nie stwierdzono przekazanych do Urzędu zawiadomień, na podstawie których należało uznać, że informują o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego, w postaci przestępstwa skarbowego. W analizowanych sprawach zdiagnozowano negatywne przesłanki procesowe, wynikające z art. 17 § 1 pkt 1 Kpk.

Natomiast reakcję Organu na zgłoszenia SI KTI oraz informacje wyprzedzające, objęte próbą kontrolną, oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

3. Uprawnienia użytkowników w aplikacjach

Do kontroli przedłożono wydruki z Qasystent: „Uprawnienia użytkownika w aplikacjach w określonym przedziale czasowym”, tj.: od 01-01-2025 do 30-06-2025, pracowników przeprowadzających postępowania mandatowe.

Skontrolowano uprawnienia 4 pracowników Urzędu, odpowiedzialnych za prowadzenie postępowań mandatowych, tj.: (...) (SPO), (...) (SPO), (...) (SKA), (...) (SOB).

Analiza danych w przedstawionych raportach wykazała, że pracownicy posiadali uprawnienia w aplikacjach, które były konieczne do realizacji powierzonych im zadań.

Mając na uwadze powyższe, zagadnienie posiadanych uprawnień użytkowników w aplikacjach oceniono pozytywnie.

4. Upoważnienia do podpisywania dokumentów

Do kontroli przyjęto upoważnienia aktualne w I półroczu 2025 r., wystawione dla pracowników biorących udział w ujawnianiu czynów zabronionych oraz prowadzących postępowania mandatowe w Urzędzie:

1) (...) ³⁶,

2) (...) ³⁷,

³⁶ Upoważnienie z 8 lipca 2024 r., nr (...), Znak sprawy: (...).

³⁷ Upoważnienie z 2 września 2024 r., nr (...), Znak sprawy: (...).

3) (...) ³⁸.

Wybierając próbę w zakresie upoważnień, kierowano się dokumentacją podlegającą kontroli.

Dokumenty upoważniały do podpisywania:

Ad. 1) upomnień wystawianych zobowiązanym, zawiadomień o zagrożeniu ujawnieniem w Rejestrze Należności Publicznoprawnych, wezwań do podatników, protokołów z każdej czynności postępowania podatkowego mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy;

Ad. 2) wezwań do podatników, protokołów z czynności sprawdzających;

Ad.3) wezwań do podatników, protokołów z czynności sprawdzających, pism wg właściwości miejscowej, zaświadczeń o niezaleganiu w podatkach, zaświadczeń wydawanych do zagranicznych organów podatkowych.

W upoważnieniach wskazano, że ww. dokumenty należy podpisywać z użyciem klauzuli „z up. Naczelnika”, z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego.

Upoważnienia zostały opatrzone własnoręcznym podpisem Naczelnika Urzędu oraz upoważnionego z datą ich odebrania.

Analiza przedłożonych upoważnień wykazała, że podjęte czynności oraz podpisane dokumenty (objęte kontrolą instytucjonalną), odpowiadały nadanym ww. pracownikom upoważnieniom.

5. Kontrola Funkcjonalna

Zasady przeprowadzania czynności kontroli funkcjonalnej w urzędach skarbowych podległych Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu, określone zostały w Procedurze kontroli funkcjonalnej stanowiącej załącznik do Zarządzenia (...) Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 15 grudnia 2018 r. (zmiany do Zarządzenia – określone w Zarządzeniach nr (...) z dnia 25 marca 2019 r., Nr (...) z dnia 27 maja 2019 r., Nr (...) z dnia 17 lipca 2020 r., Nr (...) z dnia 15 listopada 2021 r., Nr (...) z 30 grudnia 2022 r.). Zgodnie z dyspozycją zawartą w § 13 ww. procedury, komórka ds. kontroli wewnętrznej w dokumentach pokontrolnych, sporządzanych w wyniku przeprowadzonych kontroli wewnętrznych i instytucjonalnych, zawiera ocenę kontroli funkcjonalnych, przeprowadzonych w kontrolowanej komórce/jednostce w odniesieniu do obszaru objętego kontrolą wewnętrzną/instytucjonalną.

Priorytety Kierownictwa Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu do uwzględnienia w kontroli funkcjonalnej w 2025 r., zawierały następujące tematy związane z przeprowadzoną kontrolą instytucjonalną, dla których poziom ryzyka określono powyżej tolerowanego:

1. Zasadność odstępowania od ścigania lub odstępowania od złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego.
2. Rzetelność, poprawność, terminowość i kompletność rejestrowania danych w Systemie Informatycznym Ewidencja Spraw Karnych Skarbowych 2.

W Rejestrze Ryzyk Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu na 2025 r. wskazano następujące tematy, związane z przedmiotem kontroli instytucjonalnej:

- 1) Przedawnienie karalności czynu w związku z niepostawieniem zarzutu osobie, która popełniła przestępstwo skarbowe/ wykroczenie skarbowe.

³⁸ Upoważnienie z 8 lipca 2024 r., nr (...), Znak sprawy: (...).

- 2) Niepodejmowanie wszechstronnych czynności procesowych, zmierzających do ustalenia stanu faktycznego w sprawach, spowodowane sytuacją kadrową w komórkach prowadzących postępowania karne i karne skarbowe.
- 3) Zwiększone obciążenie pracą związane z wpływem zawiadomień karnych dotyczących przestępstw z ustawy o rachunkowości, skutkujące niemożliwością terminowej obsługi wszystkich zawiadomień.
- 4) Niezasadne odstępowanie od ścigania lub niezasadne odstępowanie od złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego.
- 5) Niezasadne i nieterminowe przekazywanie wniosków o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawach o wykroczenia skarbowe kierowanych do wyznaczonego naczelnika urzędu skarbowego.
- 6) Nierzetelność, brak poprawności, terminowości i kompletność rejestrowania danych w Systemie Informatycznym Ewidencja Spraw Karnych Skarbowych 2.

Podejmując się wyboru tematów objętych kontrolą funkcjonalną, naczelnicy urzędów skarbowych dokonują samodzielnie oceny i wyboru tematów do kontroli, z uwzględnieniem zagadnień obarczonych średnim i wysokim ryzykiem wystąpienia nieprawidłowości.

W US w Wągrowcu nie określono ryzyk na 2025 r. związanych z obszarem kontroli.

Na podstawie wyjaśnień NUS ustalono, że w I półroczu 2025 r., w US przeprowadzono jedną kontrolę funkcjonalną, związaną z tematem kontroli instytucjonalnej, w zakresie: „Badanie w stosunku do (...) zasadności odstępowania od ścigania lub odstępowania od złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego”. Kontrolę 10 kwietnia 2025 r. przeprowadził (...).

Sprawę dokładnie opisano, stwierdzając, że zasadnie odstąpiono od zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego, ponieważ podatnik wypełnił przesłanki wynikające z art. 16a Kks (złożono korektę pokontrolną zgodną z ustaleniami kontroli oraz uiszczono należny podatek wraz z odsetkami).

Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu w Priorytetach do uwzględnienia w kontroli funkcjonalnej w 2025 r. Kierownictwa IAS w Poznaniu jako jeden z tematów wskazał: „Zasadność odstępowania od ścigania lub odstępowania od złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego”. Naczelnik Urzędu w Wągrowcu zdecydował o braku konieczności przeprowadzenia kontroli funkcjonalnej w powyższym zakresie, uznał zatem, że w kierowanej przez Niego Jednostce nie występuje ryzyko powstania nieprawidłowości w ww. temacie, bądź ryzyko to jest występuje na poziomie niskim. Jednakże uchybienia i nieprawidłowości zidentyfikowane w zakresie skontrolowanych zagadnień prowadzą do wniosku, że ww. temacie istniało ryzyko powstania nieprawidłowości, które się zmaterializowało.

W związku z powyższym, Naczelnik Urzędu Skarbowego w Wągrowcu powinien dokonać przeglądu, a następnie aktualizacji Rejestru Ryzyk nadzorowanej Jednostki.

Priorytety Kierownictwa Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu do uwzględnienia w kontroli funkcjonalnej w 2024 r. zawierały również temat: „Uprawnienia do systemów informatycznych”.

Ponadto, w zakresie realizacji procesu zarządzania uprawnieniami do systemów informatycznych funkcjonujących w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu i podległych urzędach konieczne jest przeprowadzanie kontroli (minimum raz na pół roku) przez kierujących komórkami w zakresie przydzielania uprawnień do systemów informatycznych i nadanych upoważnień. Powyższe wynika

z Procedury zarządzania uprawnieniami do systemów informatycznych stanowiącej załącznik nr 1 do Instrukcji (...) (Zarządzenie nr (...) Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z 28 września 2018 r. (...), zmienione Zarządzeniem nr (...) Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 27 maja 2019 r.) oraz Zarządzenia Nr (...) Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 30 grudnia 2022 r. (...).

W związku z powyższym, zwrócono się o przedłożenie informacji z przeprowadzonych w I półroczu 2025 r. przez kierowników (...), kontroli funkcjonalnych w zakresie uprawnień do systemów informatycznych.

Do kontroli przedłożono Informacje o przeprowadzonych kontrolach funkcjonalnych w następujących tematach:

- 1) „Zasadność udzielania i wykorzystywania dostępu do systemów informatycznych”, kontrolę przeprowadził (...) 24 lutego 2025 r.;
- 2) „Badania poprawności przydzielonych uprawnień użytkownika w obsługiwanych aplikacjach, w stosunku do pracowników komórki (...)”, kontrolę przeprowadził (...) 26 czerwca 2025 r.;
- 3) „Zasadność udzielania dostępu do systemów informatycznych zakresu tego dostępu (ról w systemach) oraz prawidłowość wykorzystywania dostępu do danych zawartych w systemach informatycznych, kontrolę przeprowadził (...) 9 maja 2025 r.
- 4) „Uprawnienia do systemów informatycznych”, kontrolę (...), 11 marca 2025 r.

W wyniku przeprowadzonych kontroli funkcjonalnych, Kierownicy ww. komórek nie stwierdzili nieprawidłowości.

Powyższe pokrywało się z ustaleniami poczynionymi w trakcie kontroli instytucjonalnej.

6. Informacje dotyczące trybu składania skarg i wniosków oraz przyjmowanie w sprawie skarg i wniosków

Na podstawie udostępnionych zdjęć tablicy ogłoszeń Urzędu Skarbowego w Wągrowcu stwierdzono, że w siedzibie Organu zamieszczone są informacje odnośnie do trybu składania skarg i wniosków oraz ich przyjmowania (§ 3 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków).

Ocena kontroli: pozytywna z nieprawidłowościami.

Powyższą ocenę oparto na ustaleniach dotyczących badanej próby i ocenach częściowych zawartych w podsumowaniach danego obszaru.

Pozytywnie oceniono:

1. Odbycie szkoleń w zakresie badanego tematu przez osoby ze wszystkich komórek Urzędu, odpowiedzialnych za prowadzenie spraw w zakresie ujawnienia czynów zabronionych oraz/lub postępowań mandatowych.
2. Terminowe i prawidłowe sporządzanie zawiadomień do Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego.
3. Sporządzanie wyczerpujących adnotacji na okoliczność przeprowadzonego postępowania mandatowego oraz prawidłowe pouczenie sprawców wykroczeń skarbowych.
4. Prawidłowe wystawianie mandatów karnych oraz niezwłoczną ich rejestrację w ESKS 2.
5. Prawidłową analizę wniosków o odstąpienie od ukarania, złożonych na podstawie art. 16 Kks.

6. Dalsze badanie przesłanek w zakresie odstąpienia od ukarania w przypadku stwierdzenia nieskuteczności wniosków o odstąpienie od ukarania, złożonych na podstawie art. 16 Kks.
7. Prawidłowa analiza zgłoszeń oraz informacji sygnałnych pod kątem wystąpienia negatywnej przesłanki z art. 17 § 1 pkt 1 Kpk.
8. Informowanie zawiadamiających o przyjęciu ich zgłoszeń oraz prowadzeniu dalszej analizy informacji.
9. Podjęcie czynności sprawdzających w zakresie złożonych informacji zewnętrznych.
10. Działanie w zakresie nadanych upoważnień.
11. Posiadanie przez pracowników uprawnień w systemach informatycznych adekwatnych do zakresu obowiązków.
12. Przeprowadzenie obowiązkowych kontroli funkcjonalnych w zakresie upoważnień do systemów informatycznych.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości (nw. punkty 1 – 6) i uchybienia (nw. punkty 7 - 8):

1. Działanie ze zwłoką w zakresie analizy pod kątem ujawnienia czynu zabronionego (1 sprawa) oraz zwłokę w podjęciu postępowania mandatowego (2 sprawy), co doprowadziło do przedawnienia karalności czynu zabronionego (w 1 sprawie).
2. Ukaranie sprawcy czynu zabronionego za niezłożenie JPK-VAT za 29 zamiast za 27 okresów, tj. za czyn, którego w stosunku do 2 okresów nie popełnił (1 sprawa).
3. Niewystarczający monitoring spraw pod kątem przedawnienia karalności czynów zabronionych.
4. Brak dokonania analizy sprawy z zawiadomienia SI KTI zgodnie z Wytycznymi i skierowania jej do załatwienia zgodnie z właściwością rzeczową do Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego (1 sprawa).
5. Zwłoka w ujawnieniu czynów zabronionych (4 sprawy).
6. Znaczną zwłokę w działaniu Organu, w zakresie analizy pod kątem zawiadomienia o ujawnieniu czynu zabronionego oraz brak przekazania sprawy do Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego oraz wyjaśnień w sprawie do Dyrektora IAS w Poznaniu, w efekcie czego doprowadzono do przedawnienia karalności czynu zabronionego (1 sprawa).
7. Brak sporządzenia adnotacji na okoliczność ustalonej przez telefon zmiany daty do stawienia sprawcy czynu zabronionego w siedzibie urzędu (1 sprawa).
8. Brak stosowania klauzuli „z up. Naczelnika” w pismach kierowanych do podatników (1 sprawa).

[dowód: akta kontroli poz. 7, 12, 14, 16, 18-36, 40-84, 87-91 w SZD]

Informacja o zgłoszonych zastrzeżeniach do projektu wystąpienia pokontrolnego
Naczelnik Urzędu Skarbowego w Wągrowcu nie wniósł zastrzeżeń do ustaleń kontroli zawartych w projekcie wystąpienia pokontrolnego.
Zalecenia i wnioski dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania kontrolowanego urzędu
Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu zaleca: 1. Przeprowadzać niezwłocznie analizę stwierdzonych naruszeń przepisów prawa, w celu skierowania sprawy do odpowiedniego trybu postępowania, tj. odstąpienia od ścigania, odstąpienia od skierowania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego,

przeprowadzenia postępowania mandatowego, skierowania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego do Naczelnika wyznaczonego urzędu skarbowego lub innego organu ścigania. 2. Dokonywać analizy pod kątem ujawnienia czynów zabronionych wnikliwie oraz z należytą starannością. Przy ujawnieniu czynów, które zgodnie z art. 6 Kks uważane są za jeden czyn zabroniony, weryfikować poprawność sporządzonych zawiadomień, aby nie doprowadzić do ukarania sprawców za czyny, których nie popełnili. 3. Monitorować sprawy pod kątem przedawnienia karalności czynów zabronionych. Zwiększyć nadzór nad tym zagadnieniem. 4. Przekazywać zgodnie z właściwością rzeczową sprawy, które w wyniku analizy wstępnie zakwalifikować należy jako przestępstwa skarbowe. 5. Działać bez zbędnej zwłoki w zakresie ujawnienia czynów zabronionych. 6. Analizować bez zbędnej zwłoki sprawy pod kątem ujawnienia czynów zabronionych oraz niezwłocznie sporządzać zawiadomienia o popełnieniu czynów zabronionych. Przestrzegać procedur zawartych w Wytycznych. W przypadkach niedochowania 12 miesięcznego terminu do przekazania Naczelnikowi wyznaczonego urzędu skarbowego zawiadomienia o ujawnieniu czynu zabronionego, przekazać zawiadomienie do tego Naczelnika wraz z uzasadnieniem niedochowania terminu. Przesyłać równolegle wyjaśnienie w tym zakresie Dyrektorowi IAS w Poznaniu – zgodnie z § 22 ust. 4 Wytycznych. Utrwalać w formie notatki służbowej czynności z wezwania telefonicznego lub drogą mailową na okoliczność ustalenia daty do stawienia się w siedzibie urzędu, sprawcy ujawnionego czynu zabronionego. Stosować w tym zakresie § 20 ust. 7 Wytycznych. 7. Stosować klauzulę „z up. Naczelnika” w pismach kierowanych do podatników, zgodnie z treścią nadanych upoważnień do podpisywania dokumentów. 8. Przeprowadzić kontrolę funkcjonalną w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz przekazać informację o rezultatach wdrożenia zaleceń pokontrolnych w terminie 9 miesięcy od dnia udzielenia informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych.
Ocena wskazująca na niezasadność zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji przez osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości
-
Pouczenie
Stosownie do przepisu art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2026 r. , poz. 158) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.
Termin złożenia informacji
W przypadku stwierdzonych uchybień bądź nieprawidłowości w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego należy poinformować Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, uchybień.
PODPIS DYREKTORA IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ

Dyrektor
Izby Administracji Skarbowej
w Poznaniu

Maciej Młodzikowski
(podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym)

Kwalifikowany podpis elektroniczny ma skutek prawny równoważny podpisowi własnoręcznemu (art. 25 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE).

Korespondencję otrzymują

1. Adresat - elektronicznie
2. aa

Do wiadomości – wyłącznie drogą elektroniczną

1. Z-ca DIAS – Arkadiusz Radziejewski
2. Z-ca DIAS – Paweł Siuda
3. Z-ca DIAS – Robert Stangret
4. Z-ca DIAS – Dariusz Strugliński
5. Z-ca DIAS – Agata Wciórka
6. Dział Spraw Karnych Skarbowych (ICS)
7. Wydział Spraw Wierzycielskich (IEW)
8. Referat Kontroli Podatkowej, Kontroli Celno-Skarbowej i Nadzoru nad Czynnościami Sprawdzającymi (ICK3)
9. Referat Nadzoru nad Orzecznictwem (ION)
10. Dział Wsparcia Zarządzania oraz Statystyki i Analiz (IWZ)